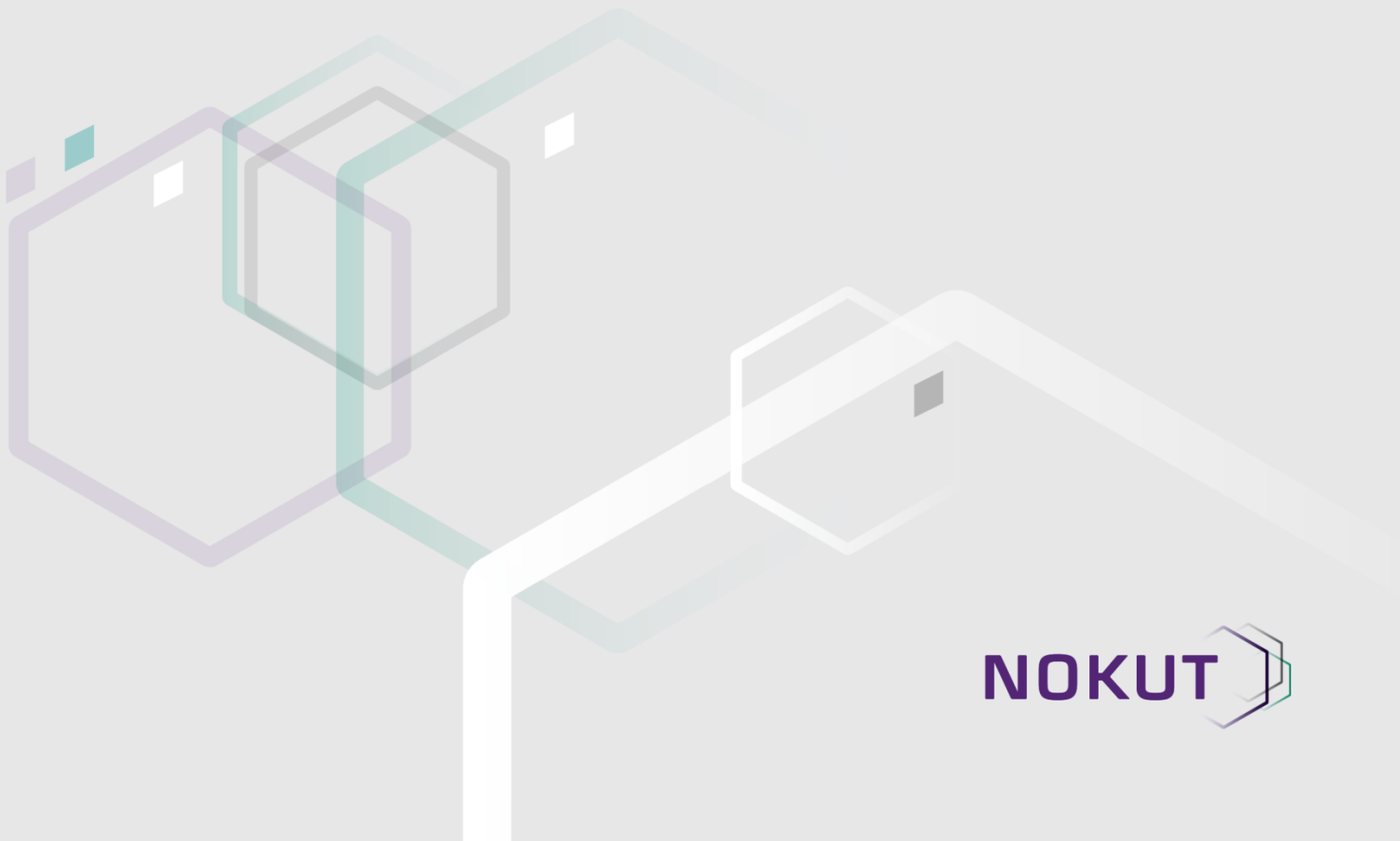

NOKUTs tilsynsrapporter

Motedesign og modelisme

Moteskolen AS

September 2015

NOKUT

Tilbyder/Utdanningssted:	Moteskolen AS
Utdanningstilbudets navn:	Motedesign og modelisme
Nivå/fagskolepoeng:	120
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Kirsti Bræin Lillegerd Hansen Olav Skrudland
Dato for vedtak:	24.09.2015
NOKUTs saksnummer	14/300

Forord

Denne tilsynsrapporten er resultat av NOKUTs revidering av godkjenningen for *motedesign og modelisme* ved Moteskolen AS. Revideringen er utført som en del av NOKUTs tilsyn med eksisterende virksomhet. NOKUTs styre fattet 22. mai 2014 vedtak om revidering. Revidering av godkjenning for utdanningstilbud er den strengeste formen for tilsyn.

Revidering skal alltid innebære vurdering av dokumenterte resultater hvor det skal fremgå hvordan utdanningstilbudet oppfyller gjeldene bestemmelser. Tilsynsrapporten omfatter vurderingene som ble utført på grunnlag av mottatt egenrapport med tilhørende dokumenter og ettersendte dokumenter, samt informasjon fra institusjonsbesøket. Tilbyder fikk tilsendt vurderingene og ble gitt anledning til å komme med tilsvarende dokumenter at nødvendige endringer var utført samt kommentere feil, mangler eller misforståelser i vurderingene. Tilbyder har ikke sendt noe tilsvarende på rapporten, og NOKUTs styre vil derfor fatte vedtak på bakgrunn av den informasjonen som foreligger i tilsynsrapporten.

Det er konkludert med at de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning ikke er tilfredsstillende oppfylt. Det er vesentlige mangler i styrevedtekter, reglement og system for kvalitetssikring. Franchisekontrakten mellom Esmod International og Moteskolen inneholder enkelte føringer som står i motsetning til gjeldende lov- og regelverk for tilbydere av fagskoleutdanning. Det er også vesentlige mangler i utdanningens faglige innhold, blant annet i opptakskrav, læringsutbyttebeskrivelser, det pedagogiske opplegget, arbeids- og undervisningsformer og eksamens- og vurderingsformer.

Vilkårene for godkjenning av fagskoleutdanning er ikke oppfylt.

Oslo 24. september 2015

Terje Mørland
direktør

Innhold

Sammendrag	3
1 Innledning	5
1.1 Styrets vedtak om revidering	5
1.2 Bakgrunn for revideringen.....	5
1.3 Om revidering.....	5
1.4 Overgangsordninger	6
1.5 Sakkyndig komité og institusjonsbesøket.....	6
2 Innledende vurdering	7
2.1 Oppsummering	7
2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	7
2.3 System for kvalitetssikring (§ 5-1)	14
2.4 Konklusjon etter innledende vurdering	21
3 Sakkyndig vurdering av utdanningen	24
3.0 Oppsummering	24
3.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	25
3.2 Læringsutbytte (§ 3-2)	31
3.3 Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3).....	32
3.4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	38
3.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	40
3.6 Eksamen og sensur (§ 3-6)	44
3.7 Infrastruktur (§ 3-7)	47
3.8 Konklusjon etter sakkyndig vurdering	48
4 Tilsvar og tilleggsvurdering	51
5 Dokumentasjon	51
6 Vedtak	51
Vedlegg 1	52

Sammendrag

Vurdering av de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning

Revideringen har avdekket vesentlige mangler i de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning, både i styrevedtekter, reglement og system for kvalitetssikring. Det har fremkommet flere eksempler på at tilbyder ikke har forvaltet utdanningen i tråd med godkjenningen.

Moteskolen er franchisetaker i det internasjonale ESMOD-systemet, og har utviklet sitt utdanningstilbud på bakgrunn av ESMOD Internationals ideer og erfaringer. Franchisekontrakten mellom Esmod International og Moteskolen inneholder enkelte føringer som står i motsetning til gjeldende lov- og regelverk for tilbydere av fagskoleutdanning.

Tilbyder må gjøre omfattende endringer for å oppfylle de kravene som stilles for å tilby fagskoleutdanning.

Faglig vurdering

Den sakkyndige komiteen finner flere vesentlige mangler i utdanningen, både når det gjelder opptakskrav, læringsutbytte, utdanningens innhold og emner, det pedagogiske opplegget samt i eksamens- og vurderingsordningene for utdanningen. Komiteen mener tilbyder uteksaminerer kandidater som er dyktige i det praktiske og tekniske når det kommer til å designe og produsere egne kolleksjoner. Utdanningens innhold og vurderingsformer tar imidlertid ikke utgangspunkt i fagspesifikke og relevante læringsutbyttebeskrivelser, og dekker bare i liten grad kategoriene *kunnskap* og *generell kompetanse* i NKR.

Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen dersom de skal tilfredsstille de kravene som stilles for å tilby fagskoleutdanning.

Tilsvar

Moteskolen har fått tilsendt utkast til rapport og har hatt mulighet til å komme med kommentarer til rapporten og til å dokumentere eventuelle endringer som er utført samt kommentere feil, mangler eller misforståelser i vurderingen. NOKUT har ikke mottatt tilsvaret på tilsynsrapporten fra Moteskolen innen tilsvarsfristen. Siden vi ikke har mottatt tilsvaret på tilsynsrapportene om revidering av *motedesign* og *modelisme* og *moteutviklingsledelse*, vil NOKUTs styre fatte vedtak på bakgrunn av den informasjonen som foreligger i tilsynsrapportene.

Ansvar for studentene

En tilbyder som har mistet godkjenning for et utdanningstilbud skal iverksette tiltak, godkjent av NOKUT, som gjør det mulig for studentene å fullføre den påbegynte fagskoleutdanningen, jf. NOKUT-forskriften § 5-4 (7). Moteskolen må ta høyde for at NOKUT kan trekke tilbake de godkjente fagskoleutdanningene. Moteskolen sendte NOKUT 2. juli 2015 en plan for ivaretagelse av studentene ved Moteskolen AS. Plan for ivaretagelse av studentene ble godkjent av NOKUT 3. juli 2015.

Konklusjon

Vilkårene for godkjenning av fagskoleutdanning er ikke oppfylt.

1 Innledning

1.1 Styrets vedtak om revidering

NOKUTs styre fattet 22. mai 2014 vedtak om at fagskoleutdanningen *motedesign og modelisme*, 120 fagskolepoeng, ved Moteskolen AS ved Moteskolen AS (heretter benevnt som Moteskolen). Utdanningen gis ved studiested i Oslo.

Vedtaket om revidering ble fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56, § 2 (fagskoleloven)
- NOKUT-forskriften av 01.02.2010 nr. 96, § 5-4 (1)

1.2 Bakgrunn for revideringen

Moteskolen AS har to godkjente fagskoleutdanninger, *moteutviklingsleder* (60 fagskolepoeng) og *mote – design og modelisme* (120 fagskolepoeng). Siden godkjenningen har Moteskolen endret navn på den ettårige utdanningen til *moteutviklingsledelse i motedesign og modelisme*, og for den toårige utdanningen til *motedesign og modelisme*, og vi vil benytte disse utdanningsnavnene i rapporten heretter. Endring av navn på godkjent fagskoleutdanning skal gjøres etter søknad til NOKUT. Tilbyder har ikke søkt NOKUT om å endre navn på utdanningen. Vi viser ellers til den sakkyndige vurderingen i kapittel 4.3.1, *Utdanningens navn*.

Begge utdanningene ble godkjent av NOKUT i 2008 (NOKUTs saksnr. 07/298-18 og 07/304-8). Kravene for godkjenning av fagskoleutdanning ble endret i 2009 og på nytt i 2013. Med bakgrunn i at utdanningene ved Moteskolen AS ble godkjent før kravene om godkjenning ble endret, ønsker NOKUT gjennom en revidering å kontrollere om gjeldende krav for å tilby fagskoleutdanning er oppfylt.

1.3 Om revidering

Revidering av tidligere godkjente utdanningstilbud er den strengeste formen for tilsyn. I en revidering kontrollerer NOKUT om utdanningskvaliteten tilfredsstillende gjeldende bestemmelser for kvalitet i fagskoleutdanning, slik det beskrives i forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning (heretter kalt fagskoletilsynsforskriften). Alle tilbydere skal til enhver tid drive sine godkjente utdanningstilbud i tråd med de bestemmelsene som gjelder for godkjent fagskoleutdanning.

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (heretter kalt forskrift om kvalitet i høyere utdanning) gir NOKUT fullmakt til å revidere allerede godkjente utdanninger. Revidering kan gjelde en utdanning som helhet eller kun enkelte deler av en utdanning. Ved full revidering gjør NOKUT en administrativ vurdering av i hvilken grad tilbyder oppfyller de grunnleggende forutsetningene som kreves for å tilby fagskoleutdanning. I tillegg gjør en sakkyndig komité en faglig vurdering av kvaliteten ved selve utdanningen. Revidering kan også være begrenset til en rent administrativ vurdering av de grunnleggende forutsetningene.

Ved full revidering skal det være en studentrepresentant i den sakkyndige komiteen. Komiteen gjør sin vurdering basert på tilbyders egenrapport og institusjonsbesøk. De faglige kravene som skal vurderes, fremkommer i fagskoletilsynsforskriften, kapittel 3.

Alle de faglige og administrative kravene må være oppfylt på en tilfredsstillende måte for at fagskoleutdanningen skal gis fortsatt godkjenning. De sakkyndige vurderingene inngår, sammen med

den administrative vurderingen av styringsordning, reglement og kvalitetssikring, i en revideringsrapport som behandles av NOKUTs styre. Dersom NOKUT finner at kvaliteten ved et utdanningstilbud ikke er i samsvar med de krav som stilles, skal tilbyder gis en frist på inntil seks måneder for å rette opp forholdene. Styret avgjør deretter om godkjenningen skal opprettholdes eller trekkes tilbake.

1.4 Overgangsordninger

Fagskoletilsynsforskriften ble vedtatt av NOKUTs styre 12. desember 2013. Forskriften trådte i kraft umiddelbart og erstatter Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning, fastsatt av NOKUTs styre 26. januar 2009. Revideringer behandles etter kravene i fagskoletilsynsforskriften. Når det gjelder kravene til fagmiljøet i §§ 3-5 (1) b) og 3-5 (4) gjaldt det ett års overgangsordning for tilbydere med godkjente utdanninger, som innebar at disse kravene måtte være oppfylt innen 12. desember 2014.

Læringsutbyttebeskrivelser i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring skulle være implementert i alle godkjente fagskoleutdanninger innen utgangen av 2014.

Tilbyder må fylle kravene til fagmiljø og læringsutbyttebeskrivelser i løpet av tilsvarsrunden.

1.5 Sakkyndig komité og institusjonsbesøket

Den sakkyndige komiteen som er oppnevnt til å foreta den faglige vurderingen av fagskoleutdanningen *motedesign og modelisme* ved Moteskolen AS er:

- Professor og fagansvarlig Kirsti Bræin, Kunsthøgskolen i Oslo
- Førstelektor Gerd Kristin Hansen, Høgskolen i Oslo og Akershus
- Studentrepresentant Olav Skrudland

Det ble gjennomført institusjonsbesøk med intervjuer og omvisning i skolens lokaler, den 27. november 2014. Komiteen intervjuet ledelsen ved skolen, studenter, studentråd, lærere og styreleder, og fikk en omvisning i undervisningslokalene. Erfaringene fra dette institusjonsbesøket utgjør sammen med egenrapporteringen og tilhørende dokumentasjon grunnlaget for de sakkyndiges vurdering som er nedfelt i denne revideringsrapporten.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i dette kapittelet, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

2.1 Oppsummering

Behandling av søknader om godkjenning av fagskoleutdanning blir gjort på grunnlag av skriftlig dokumentasjon, og det inngår ikke institusjonsbesøk. NOKUTs godkjenninger baseres på tillit til at tilbyder faktisk forvalter godkjenningen, slik det er beskrevet i søknaden og rapporten. Vi forutsetter at utdanningen til enhver tid drives i henhold til gjeldende lover og forskrifter. I denne revideringen er det fremkommet flere eksempler på at tilbyder ikke har forvaltet utdanningen i tråd med godkjenningen. Vårt inntrykk er at styrevedtektene, reglementet og tilbyders system for kvalitetssikring er utformet for å tilfredsstille NOKUTs krav og at disse dokumentene ikke er implementert i organisasjonen. Tilbyder har ikke forvaltet godkjenningen slik de forpliktet seg til i søknaden om godkjenning, og må gjøre omfattende endringer dersom de skal tilfredsstille de krav som stilles for å tilby fagskoleutdanning.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
  - System for kvalitetssikring
  - Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
  - Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
  - Vitnemål.
  - Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
  - Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak

Det er vesentlige mangler i beskrivelsen av opptakskravene til utdanningene. Opptakskravene er til dels i strid med fagskoleloven, og ut fra beskrivelsen av opptakskrav i reglementet er det vanskelig å få en tydelig forståelse av hva som kreves for å få opptak til utdanningen. Vi viser til de sakkyndiges vurdering av opptakskravene i kapittel 4.1.1 *Opptak*.

Ifølge egenrapporten Moteskolen AS sendte til NOKUT 8. september 2014, er *mote – design og modelisme* dimensjonert for 100 studenter. I følge tallene fra DBH Fagskolestatistikk, hadde skolen 58

aktive studenter på *mote – design og modelisme* høsten 2014. I skjema for egenrapportering har tilbyder oppført følgende opptaksdata:

År	Opptak			Gjennomføring*				
	På grunnlag av formell kompetanse	På grunnlag av real-kompetanse	Totalt	Normert tid	Ikke normert tid	Aktive student - er	Frafall**	Totalt
2008	23	36	59	59		59	5	54
2009	12	59	71	71		71	6	65
2010	17	48	65	65		65	6	59
2011	17	47	64	64		64	5	59
2012	45	23	68	68		68	7	61
2013	17	24	41	41		41	7	34
2014	22	9	31	31		31	0	31

* De som skal telles er de studentene som ble tatt opp det året som står i første kolonne, slik at summen «Totalt» under opptak blir lik summen «Totalt» under gjennomføring.

** Frafall inkluderer alle som har sluttet uten å gjennomføre hele studiet med ståkarakter

Tallene som er oppgitt i tabell 1 for opptak og gjennomføring i *mote, design og modelisme* stemmer ikke overens med tallene som er rapportert inn til DBH-F. I DBH-F er det rapportert inn at følgende antall studenter har bestått utdanningen i perioden 2011-2014: 47 studenter våren 2011 (mot 59 i tabell 1), 40 studenter våren 2012 (mot 61 i tabell 1), 42 studenter våren 2013 (mot 34 i tabell 1) og 52 studenter våren 2014 (mot 31 i tabell 1). Tilbyder må sørge for at tall på studenter og gjennomstrømming rapporteres korrekt til DBH- F og at det er samsvar mellom disse tallene og tall i årsrapporter.

System for kvalitetssikring

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 1. august 2013, jf. NOKUTs sak 12/45-5. Systembeskrivelsen som er sendt inn sammen med egenrapporten er ikke det samme dokumentet som NOKUT godkjente 1. august 2013.

I fagskoletilsynsforskriften stilles det tydeligere krav til systembeskrivelsen, og til at tilbyder skal sette mål for kvaliteten i utdanningen. Vi har vurdert om systembeskrivelsen på en tilfredsstillende måte ivaretar de nye kravene. Vi har også vurdert om årsrapporten tilfredsstillende bestemmelsene § 5-1 (5) med merknader. Se kapittel 2.3 for vår vurdering av kvalitetssikringssystemet.

Organisasjon og ledelse

Styrets sammensetning og instruks

Tilbyders styre består av fem faste medlemmer og en studentrepresentant. Styrets sammensetning oppfyller lovens krav.

Styreinstruksen som er vedlagt egenrapporten, er en ordrett kopi av NOKUTs krav til styringsordning i *Veiledning til tilbydere av fagskoleutdanning*. Den eneste tilpasningen som er gjort til Moteskolen sin virksomhet, er at tilbyders navn er satt inn i overskriften på dokumentet. Styrevedtektene skal på en tydelig måte beskrive det ansvaret styret ved Moteskolen har for studentene og utdanningen, som skolens øverste ansvarlige organ. En kopi av NOKUTs veiledning om hvilke krav som gjelder til styringsordning gir ingen tydelig beskrivelse av styrets ansvar. Tilbyder må utarbeide styrevedtekter som eksplisitt viser de oppgavene og det ansvaret styret har, og hvor det fremgår at dokumentet er tilpasset Moteskolen sin virksomhet.

Relasjonen til Esmod International

Moteskolen er franchisetaker i det internasjonale ESMOD-systemet, og har utviklet sitt utdanningstilbud på bakgrunn av ESMOD Internationals ideer og erfaringer. Franchisekontrakten mellom Esmod International og Moteskolen inneholder enkelte føringer som står i motsetning til gjeldende lov- og regelverk for tilbydere av fagskoleutdanning, og som vi mener kan gå på bekostning av fagskolens styringsrett:

- I kontraktens kapittel IV 2.2.2 fremgår det at franchisetaker under ingen omstendigheter skal kunne foreslå utdanningsopplegg eller undervisning på siden av det som er fastsatt av Esmod International, «nærmere bestemt et kurs over tre år». Fagskoleutdanning skal i henhold til fagskoleloven § 1 gis innenfor rammen av minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Det er altså i strid med fagskoleloven å tilby fagskoleutdanning som går over tre år.
- I franchisekontrakten, kapittel 1.2.2, fremgår det at franchisetaker i løpet av en periode på 1 (ett) år regnet fra kontraktens opphør ikke kan drive identisk virksomhet. Vi tolker dette dithen at tilbyder ifølge kontrakten ikke kan drive utdanningsvirksomhet i ett år etter opphør av kontrakten med Esmod International, selv om de har sin godkjenning fra NOKUT for å tilby fagskoleutdanning i behold.
- Fra franchiseavtalen kan det også se ut som om Esmod International har for stor innvirkning på innholdet i og driften av utdanningene ved Moteskolen. Dette kan etter NOKUTs vurdering gå på bekostning av fagskolens styringsrett, gjennom en innskrenking av styrets ansvar for fagskolen og utdanningene som tilbys.

Moteskolen må sikre at de driver i henhold til gjeldende lov- og regelverk for tilbydere av fagskoleutdanning, og kan ikke inngå avtaler som er i strid med gjeldende lovverk. Se også den sakkyndige vurderingen i kapittel 4.1.3 *Standarder, konvensjoner og avtaler*.

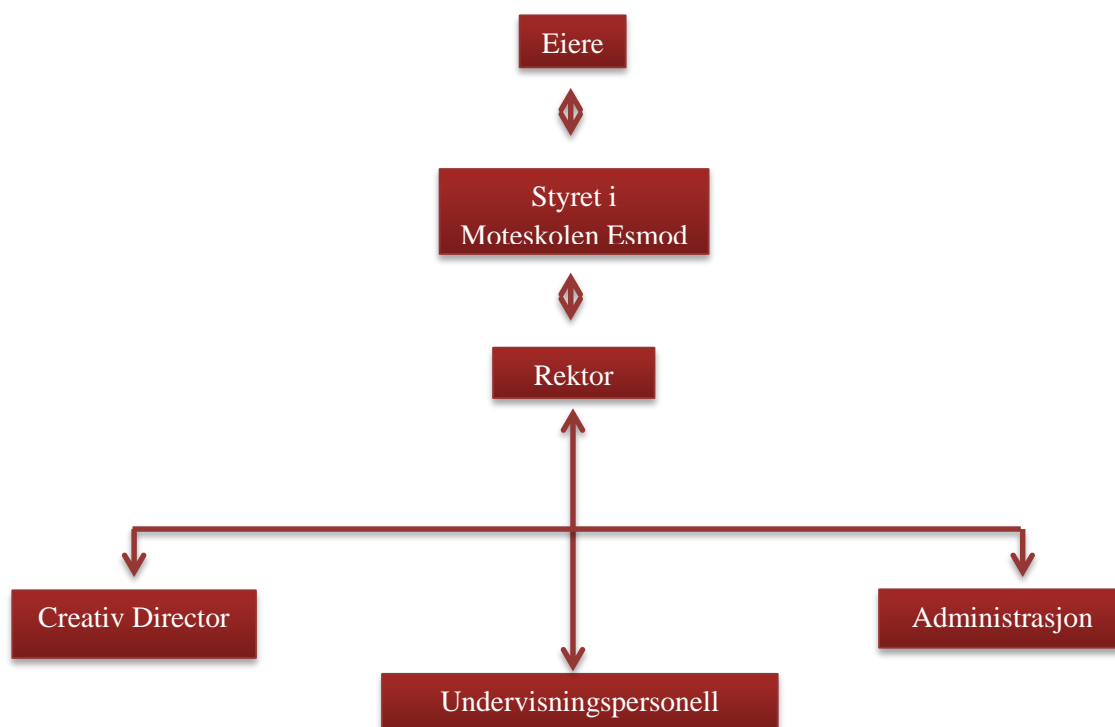
Studentenes læringsmiljø

Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet. Tilbyder skal legge til rette for opprettelse av et studentorgan, og samarbeide med dette organet for å sikre et godt studiemiljø og god studentvelferd på lærestedet. Under institusjonsbesøket beskrev både ledelsen og studentrådet at Moteskolens studentorgan først og fremst hadde ansvar for det sosiale studentmiljøet, for eksempel ved å arrangere fester for studentene. Styret ved Moteskolen bør sørge for at det blir tydelig formidlet til studentrådet at deres rolle også handler om å bidra til at studentenes interesser og læringsmiljø blir ivaretatt, og at det legges best mulig til rette for at studentrådet kan ivareta en slik rolle.

På bakgrunn av innspill fra studenter ved skolen, har komiteen inntrykk av at styret og ledelsen ved skolen bør styrke sin innsats og forståelse for hva som skal til for å skape et velfungerende læringsmiljø for studentene.

Organisasjonskart

Organisasjonskart Moteskolen ESMOD OSLO

Organisasjonen i seg selv er tilfredsstillende. Daglig leder, styreleder og rektor er samme person, og vedkommende fungerer også både som lærer og sensor for studentene. Det at samme person innehar de fleste sentrale rollene ved skolen, kan medføre en uheldig rolleblanding. Det gjenspeiles i svakheter ved skolens klageordning, se vår vurdering av denne nedenfor.

Informasjon om utdanningen på tilbyders hjemmeside

NOKUT har gjennomgått tilbyders hjemmesider, <http://www.esmod.no/> Informasjonen om utdanningen *mote, design og modelisme* er i hovedsak i samsvar med vedtaket om godkjenning av utdanningene og tilbyders egenrapport. Som aktuelle arbeidsoppgaver etter endt utdanning står blant annet «lærer i kunst og håndverk i grunnskolen (mellomtrinnet)». For å bli ansatt som lærer kreves relevant pedagogisk kompetanse, jmfør opplæringslova § 10-1. Studentene oppnår ikke pedagogisk kompetanse på bakgrunn av utdanningen *mote, design og modelisme*. Tilbyder må endre denne informasjonen på nettsiden, slik at det ikke gis inntrykk av at studenter etter endt utdanning kvalifiserer til stilling som lærer.

Tilbyders hjemmeside gir ellers informasjon om utdanningen *moteutviklingsledelse* som ikke er i samsvar med vedtaket om godkjenning av utdanningen, og som kan bidra til misforståelser om bruk av fagskolebegrepet. Se tilsynsrapport for revidering av *moteutviklingsledelse* for nærmere detaljer.

Vitnemål

Malen for vitnemål for utdanningen *motedesign og modelisme* inneholder all nødvendig informasjon, og tilfredsstillende kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement

Det går ikke frem av reglementet når det er vedtatt og hvem som har vedtatt det. Ved institusjonsbesøket oppga styret at de har utarbeidet nytt reglement våren 2014, men at reglementet ikke er godkjent i styret ennå fordi de ønsker å avvente vurderingen av reglementet i revideringen hos NOKUT. Reglementet må behandles og godkjennes av skolens styre.

Reglementet beskriver hvilke eksamens- og vurderingsformer skolen benytter, og hvordan kunnskapene og ferdighetene vurderes. I bestemmelsene om eksamen og vurdering må det også fremgå når og hvordan studentene varsles om at de står i fare for ikke å få ta eksamen.

Bestemmelser for klage på sensur er beskrevet i reglementet § 9-14. Her må det også fremgå at studenten har rett til begrunnelse for karakterer, og hvordan studenter skal fremme krav om slik begrunnelse.

Reglementet inneholder bestemmelser om formelle feil ved eksamen i § 9-15, hvor det beskrives når klager på formelle feil ved eksamen må fremsettes, hvordan de behandles, hvem som fatter vedtak og at vedtaket kan påklages. Det må her også beskrives hvilke rettigheter studenter har dersom de får medhold i klage på formelle feil ved eksamen.

I bestemmelsene om fritak og innpassing i § 2-1 og § 2-2 er det ikke beskrevet vurderingsgrunnlaget for innpassing og fritak, dokumentasjonskrav, hvordan slik vurdering foretas og hvem som fatter vedtak. Dette må beskrives i reglementet. Det må videre gå frem av reglementet at vedtak om innpassing og fritak fattes med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen for den aktuelle utdanningen eller det aktuelle emnet, og fagskolepoeng eller andre vurderinger av omfang, nivå og arbeidsbelastning.

I reglementets bestemmelser om disiplinære sanksjoner i § 6 fremgår det at rektor kan bortvise, utestenge eller utvise studenter. Dersom det er en reell forskjell på å «bortvise», «utestenge» og «utvise», må disse begrepene defineres i reglementet. Det må også fremgå hvor lenge en bortvisning, utvisning eller utestengning kan vare. Studenter har rett til å forklare seg før vedtaket om disiplinær sanksjon fattes, og dette må gå frem av reglementet.

I reglementets bestemmelser om eksamen under særlige vilkår i § 9-3 må det fremgå hvem studentene skal stile sin søknad til, og hvem som fatter vedtak om tilrettelegging ved eksamen.

Reglementet beskriver at studentene får utstedt vitnemål og diplom ved fullført og bestått utdanning, og det er beskrevet hvilke elementer vitnemålet skal dokumentere. Det bør her nevnes at også NKR-nivå og kvalifikasjonen som oppnås (fagskole 1 eller fagskole 2) skal fremgå av vitnemålet.

Klageinstans

Det går ikke frem av styrevedtektene om tilbyder har klagenemnd eller om styret er klageinstans, mens det er motstridende informasjon om skolens klageinstans i reglementet på en side og i vedlagte enkeltreglementer om klage på den andre. I reglementet går det frem at styret behandler klager. Samtidig har tilbyder sendt inn et eget dokument som beskriver klagenemnda ved Moteskolen AS, hvor det fremgår at klagenemnda behandler klager på alle enkeltvedtak. Tilbyder må sikre at det er samsvar mellom beskrivelsen av klageordning i skolens ulike styrende dokumenter.

I den vedlagte instruks for klagenemnda fremgår det at nemnda i dag består av tre medlemmer: kreativ leder ved skolen, rektor ved skolen og en studentrepresentant. I reglementet står det at rektor behandler alle enkeltvedtak ved skolen. Klageinstansen skal alltid være en annen instans enn den som

har truffet vedtaket. Rektor kan altså ikke opptre som underinstans og klageinstans samtidig. Tilbyder må sørge for at klagenemnda ikke er inhabil.

Det er også motstridende informasjon om hvilke bestemmelser som gjelder ved klage på sensur. Det følger av reglementet at klage på karakter fremmes til skolens rektor, og fristen for å levere klage på sensur oppgis som to uker etter at sensur er kunngjort. I det vedlagte enkeltreglementet er klagefristen derimot oppgitt til å være tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Studentene skal ha en klagefrist på minst tre uker fra han/hun er gjort kjent med vedtaket. I de tilfellene studenten ber om begrunnelse for vedtaket, begynner klagefristen å løpe på nytt fra begrunnelsen er gitt. Tilbyder må rette reglementets bestemmelser om klage på sensur i tråd med dette, og sikre at det er samsvar mellom reglementet og enkeltreglementet om klage på karakter eller formelle feil.

Når det gjelder klage på formelle feil, oppgis det i reglementet at slike saker behandles av rektor, og at vedtak fattet av rektor kan påklages til skolens styre. I enkeltreglementet om klage på karakter eller formelle feil står det derimot at klage på formelle feil «leveres til klagerens fakultet», og at klagen i første instans behandles av faglærer. Tilbyder må sikre at det er samsvar mellom reglementet og enkeltreglementet om klage på karakter eller formelle feil. Rektor er også styrets leder. Slik Moteskolen er organisert, er det derfor ikke mulig at styret behandler klager på vedtak fattet av rektor. Henvisningen til «fakultet» i enkeltreglementet er før øvrig forvirrende og bør endres, i og med at Moteskolen ikke er organisert med ulike fakulteter.

På bakgrunn av den innsendte dokumentasjonen er det tydelig at tilbyder ikke har en fungerende ordning for behandling av klager. Dette inntrykket ble forsterket ved institusjonsbesøket. Ved spørsmål om rutiner for klagebehandling, var det tydelig at det ikke er noen felles forståelse mellom de ulike aktørene ved skolen om hvilke bestemmelser og prosedyrer som faktisk gjelder. Hverken ledelsen, lærerne eller styret hadde felles forståelse om hvem som er skolens klageinstans. Ifølge studentrådet, oppleves lista for å klage som høy for studentene fordi rektor både fungerer som lærer og samtidig behandler klager i rollen som rektor. Studentene er usikre på hvem de kan gå til dersom klager ikke tas til følge av rektor.

På bakgrunn av innspill fra studenter ved skolen, oppfatter komiteen at studentene ikke opplever at ledelsen og styret ved skolen har tatt deres klager og tilbakemeldinger om mangler ved utdanningen på alvor, og at slike tilbakemeldinger ikke har blitt fulgt opp med adekvate tiltak for å forbedre utdanningen.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravene ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- utarbeide styrevedtekter som eksplisitt viser de oppgavene og det ansvaret styret har, og hvor det fremgår at dokumentet er tilpasset Moteskolen AS sin virksomhet
- oppgi utdanningens rette nivå i NKR (nivå 5 fagskole 1) i vitnemålsmalen
- i reglementet beskrive hvordan og når studentene varsles om at de står i fare for ikke å få ta eksamen, samt hva de kan gjøre for å kompensere for den mistede undervisningen.
- i reglementets bestemmelser om eksamen og vurdering beskrive at studenten har rett til begrunnelse for karakterer, og hvordan studenter skal fremme krav om begrunnelse.
- i reglementets bestemmelser om formelle feil ved eksamen beskrive hvilke rettigheter studenter har dersom de får medhold i klage på formelle feil ved eksamen

- i reglementet beskrive at vurdering av innpassing og fritak foretas med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen for den aktuelle utdanningen eller det aktuelle emnet og fagskolepoeng eller andre vurderinger av omfang, nivå og arbeidsbelastning
- i reglementets bestemmelser om innpassing og fritak beskrive krav til dokumentasjon, eventuelt frist for å søke om innpassing og fritak samt hvordan vurderingen av studentens søknad om innpassing eller fritak gjøres og hvem som fatter vedtak
- i reglementets § 6 om disiplinære sanksjoner definere begrepene «bortvise», «utestenge» og «utvise», i reglementets § 6 om disiplinære sanksjoner slå fast hvor lenge en bortvisning, utvisning eller utestengning varer, og beskrive at studenter har rett til å forklare seg før vedtaket om disiplinær sanksjon fattes
- i reglementets bestemmelser om eksamen under særlige vilkår § 9-3 beskrive hvem studentene skal stille sin søknad til, og hvem som fatter vedtak om tilrettelegging ved eksamen
- når de nødvendige endringer er gjort i reglementet, behandle og godkjenne reglementet i styret, og synliggjøre i reglementet når det er vedtatt og hvem som har vedtatt det
- etablere en ordning for klagebehandling i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om klager og omgjøring, som forankres i styret og som beskrives i skolens reglement
- beskrive i styrevedtektene om styret er klageinstans eller nedsetter særskilt klagenemnd
- sørge for at klagenemnda ikke er inhabil
- sikre at det er samsvar mellom beskrivelsen av klageordning i skolens ulike styrende dokumenter

Tilbyder bør i reglementets § 9-11 skrive inn at også NKR-nivå og kvalifikasjonen som oppnås (fagskole 1 eller fagskole 2) skal fremgå av vitnemålet.

2.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Se sakkyndig vurdering under kapittel 4.1.2.

2.2.3 Fagskolepoeng

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

Vurdering

3. juni 2008 godkjente NOKUT utdanningen *mote, design og modelisme*. Siden godkjenningen har Moteskolen endret navn på den toårige utdanningen til *motedesign og modelisme*. Dette blir drøftet i de sakkyndiges vurdering.

Motedesign og modelisme har et omfang på 120 fagskolepoeng. Dette er i henhold til kravet i fagskoletilsynsforskriften.

2.2.4 Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Se sakkyndig vurdering under kapittel 4.1.5.

2.3 System for kvalitetssikring (§ 5-1)

2.3.1 Systembeskrivelse

(1) Tilbyder skal ha en systembeskrivelse som består av de ulike elementene i kvalitetssikringssystemet og viser sammenhengen mellom disse. Beskrivelsen skal omfatte ansvarsforhold og rapporteringslinjer, og det skal fremgå hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene.

Vurdering

Tilbyder har sendt inn en beskrivelse av systemet for kvalitetssikring ved Moteskolen som ikke er det samme dokumentet som NOKUT godkjente 1. august 2013 (NOKUTs sak 12/45-5). Det går ikke frem av systembeskrivelsen om kvalitetssikringssystemet er behandlet i styret. Det må stå i beskrivelsen når det er vedtatt og hvem som har vedtatt det.

Systembeskrivelsen inneholder ingen beskrivelse av hensikten med kvalitetsarbeidet, eller hvordan ledelsen vil bruke systemet til forbedring av egen utdanningskvalitet. Det er definert ett mål for kvalitetsarbeidet på overordnet nivå, men det er ikke definert kvalitetsmål for de ulike kvalitetsområdene. Det fremgår av systembeskrivelsen at rektor er ansvarlig for innhenting og analyse av tilbakemeldinger fra de ulike aktørene, og at hans analyse skal legges frem for skolens ansatte og for styret. Det beskrives imidlertid ikke hvordan tilbyder bruker den informasjonen systemet fremskaffer til å utvikle og forbedre utdanningene, hvordan eventuelle tiltak skal iverksettes eller hvem som er ansvarlig for å iverksette dem.

Systembeskrivelsen inneholder kun i liten grad noen beskrivelse av skolens system for kvalitetsarbeid, og gir inntrykk av at tilbyder ikke har grunnleggende forståelse for hva som skal inngå i et kvalitetssikringssystem og hva et slikt system skal brukes til. Hoveddelen av systembeskrivelsen hører ikke hjemme i en systembeskrivelse for kvalitetsarbeid, men er informasjon som snarere bør inngå i reglement, styrevedtekter eller studieplan. Det gjelder eksempelvis informasjon om opptak, læringsutbytte, eksamen og sensur og tilsvarende beskrivelser av studiets oppbygning og innhold. Videre henvises det i egenrapporten til systemet for kvalitetssikring for nærmere beskrivelse av forhold som opptak og læringsutbytte. Det store omfanget av informasjon i systembeskrivelsen som ikke handler om kvalitetsarbeid, gjør systembeskrivelsen lite oversiktlig. Man må lete for å finne sentral informasjon om systemet for kvalitetssikring, som for eksempel informasjon om rapporteringslinjer, frister og aktuelle dokumenter i kvalitetsarbeidet. De beskrivelsene som finnes om skolens rutiner for hva slags informasjon som innhentes, når og hvordan, er mangelfulle og bør tydeliggjøres. Tilbyder bør ta ut de delene av systembeskrivelsen som ikke omhandler skolens system for kvalitetssikring.

Systembeskrivelsen inneholder helt korte beskrivelser av mål for kvaliteten i utdanningen, samt beskrivelser av rutiner for å fremskaffe informasjon om henholdsvis studentenes, undervisningspersonalets, sensorers og eksterne aktørers vurdering av utdanningen. Disse

beskrivelsene inneholder imidlertid flere svakheter, som vi vurderer nærmere under hvert enkelt punkt nedenfor, i kapitlene 3.3.2 til 3.3.5.

Aktuelle skjemaer og dokumenter i kvalitetsarbeidet beskrives bare i liten grad. I systembeskrivelsen viser tilbyder til at de benytter elektroniske tilbakemeldingsskjemaer for studenter. For de andre gruppene det skal innhentes evalueringer fra, gjør de imidlertid ikke rede for hva slags dokumenter som benyttes i evalueringen, foruten beskrivelsen i årshjulet om at de skal sende evalueringsskjemaer til eksterne sensorer. Tilbyder bør tydelig gjøre rede for aktuelle skjemaer og dokumenter som inngår i kvalitetsarbeidet.

I årshjulet er det satt opp hvilke måneder i året de ulike leddene i kvalitetsarbeidet skal gjennomføres. Studentevalueringer, ansatteevalueringer og evaluering for eksterne sensorer inngår i årshjulet, i tillegg til rektors analyse og bearbeiding av evalueringene, og fremleggingen av denne for fagansatte og skolens styre. Når det gjelder eksterne aktører, fremgår det at de «oppfordres til å sende skolen en evaluering», uten at det er satt noen frist for dette. Det er heller ikke beskrevet når eller hvordan kvantitative indikatorer innhentes og vurderes. Det fremgår hverken av beskrivelsen eller årshjulet når eventuelle tiltak skal iverksettes, eller hvem som er ansvarlig for implementeringen av aktuelle tiltak. Tilbyder må sørge for at alle de sentrale aktivitetene i skolens kvalitetsarbeid også er med i årshjulet, eller at det på annet vis er satt tydelige frister for alle de sentrale leddene i kvalitetsarbeidet. Det bør også fremgå i årshjulet hvem som har ansvar for de ulike oppgavene som inngår i kvalitetsarbeidet.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- beskrive i systembeskrivelsen hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene
- sørge for at alle de sentrale aktivitetene i skolens kvalitetsarbeid også er med i årshjulet, eller at det på annet vis er satt tydelige frister for alle de sentrale leddene i kvalitetsarbeidet

Tilbyder bør

- tydeliggjøre beskrivelsene om skolens rutiner for hva slags informasjon som innhentes når og hvordan
- ta ut de delene av systembeskrivelsen som ikke omhandler skolens system for kvalitetssikring
- tydelig gjøre rede for aktuelle skjemaer og dokumenter som inngår i kvalitetsarbeidet
- i årshjulet beskrive hvem som har ansvar for de ulike leddene i kvalitetsarbeidet

2.3.2 Mål for kvaliteten

(2) Tilbyder skal sette mål for kvaliteten i utdanningene. Kvantitativ informasjon skal indikere om målene er nådd.

Vurdering

Tilbyder har kun definert ett mål for kvaliteten: At 70 % av skolens kandidater skal være i relevant arbeid ett år etter endt utdanning. Det går ikke frem hvordan målet og indikatoren fastsettes. Et måltall for andelen uteksaminerte kandidater som er i arbeid etter endt utdanning kan være en god indikator til

å si noe om utdanningens relevans og kvalitet. Tilbyder må videre definere flere mål og kvantitative indikatorer som kan si noe om kvaliteten i utdanningen. Eksempler på indikatorer som kan egne seg til å si noe om kvaliteten i utdanningen, kan være antall søkere til utdanningen og antall uteksaminerte kandidater.

Tilbyder skal også innhente informasjon som indikerer i hvilken grad kvalitetsmålene er nådd. Det går frem av systembeskrivelsen til Moteskolen at kandidater som har fullført utdanningen får tilsendt et evalueringsskjema for en overordnet evaluering av utdanningen to måneder etter fullført utdanning. Tilbyder har sendt inn to eksempler på evalueringsskjemaer som er sendt til tidligere studenter. I evalueringsskjemaet for mai 2013 inngår spørsmål om kandidaten har arbeid i bransjen, mens skjemaet for desember 2012 ikke inneholder spørsmål om dette. Tidligere studenters evaluering av utdanningene ved Moteskolen er presentert i årsrapporten for studieåret 2012-13. Her går det frem at 80, 33 % av kandidatene etter endt utdanning har arbeid i bransjen, og 16, 67 % av disse har arbeid som designer. I årsrapportene for studieårene 2011-12 og 2013-14 er evalueringer fra tidligere studenter ikke presentert. Tilbyder må sikre at de systematisk innhenter informasjon som indikerer i hvilken grad kvalitetsmålene er nådd, og at målene tilbyder har satt for kvaliteten i utdanningen inngår i den årlige analysen av utdanningenes kvalitet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt

Tilbyder må

- beskrive hvordan målet og indikatoren fastsettes
- definere flere mål og kvantitative indikatorer som kan si noe om kvaliteten i utdanningen
- systematisk innhente informasjon som indikerer i hvilken grad kvalitetsmålene er nådd
- sikre at de målene tilbyder har satt for kvaliteten i utdanningen inngår i den årlige analysen av utdanningenes kvalitet

2.3.3 Tilbakemeldinger om kvaliteten

(3) Tilbyder skal innhente tilbakemeldinger om kvaliteten i utdanningene fra: a) Studenter b) Undervisningspersonalet c) Sensorer d) Aktører i yrkesfeltet

Vurdering

Studenter

Ordningen for innhenting av studentenes evaluering av utdanningene beskrives helt kort i systembeskrivelsen. Det går frem av systembeskrivelsen at studentene gjennomfører sin evaluering av utdanningen i elektroniske tilbakemeldingsskjemaer i desember og juni hvert år, hvor de skal vurdere læringsutbytte for utdanningen samt utdanningens innhold og gjennomføring, og skolens læringsmiljø. I eksemplet på skjema for studentevaluering som er lagt ved egenrapporten, stilles studentene blant annet spørsmål om å gjøre en gradert vurdering av lærernes kompetanse, undervisningen og læringsmiljøet. Spørsmål om læringsutbytte, som det slås fast i systembeskrivelsen at studentene skal vurdere, er ikke med i malen for studentevaluering. Studentene bør også stilles spørsmål om andre

sentrale elementer i utdanningen, som opplevd læringsutbytte, undervisnings- og arbeidsmetoder, utstyr og infrastruktur og deres vurdering av utdanningens yrkesrelevans. I tillegg kan de med fordel stilles mer eksplisitte spørsmål om styrker og svakheter i utdanningen. Det fremgår av systembeskrivelsen at studentevalueringen analyseres og sammenfattes av rektor, som også presenterer resultatene for studenter, ansatte og skolens styre. Det er imidlertid ikke beskrevet hvordan tilbakemeldinger fra studentene benyttes i skolens kvalitetsarbeid.

Det fremgår av systembeskrivelsen og årshjulet at kandidater som har fullført utdanningen får tilsendt skjema for evaluering av utdanningen i september hvert år. I evalueringsskjemaene for tidligere studenter som er lagt ved egenrapporten, stilles kandidatene spørsmål om å gjøre en gradert vurdering av blant annet oppnådd læringsutbytte i ulike fag, det sosiale miljøet ved skolen samt om utdanningens relevans og sitt nåværende arbeid. Kandidatene bør stilles mer eksplisitte spørsmål om styrker og svakheter i utdanningen.

Undervisningspersonalet

Det fremgår av systembeskrivelsen at undervisningspersonalet vurderer utdanningen fortløpende gjennom skoleåret. I beskrivelsen av ordninger for undervisningspersonalets vurdering av utdanningen vises det kun til seminarer der studieplaner og arbeidsmetoder blir gjennomgått og vurdert. Det er imidlertid sendt ved eksempler på evalueringsskjema for ansatte, hvor undervisningspersonalet blant annet stilles spørsmål om sin graderte vurdering av skolens administrative støttefunksjoner og i hvilken grad de trives ved skolen. Disse skjemaene er ikke nevnt i systembeskrivelsen. Hvis undervisningspersonalet skal gi sine tilbakemeldinger om utdanningens kvalitet ved faste seminarer, bør det beskrives tydeligere i systembeskrivelsen at styrker og svakheter i utdanningene diskuteres i slike møter. Videre må skolen dokumentere de tilbakemeldingene som gis i slike seminarer, og behandle tilbakemeldingene i årsrapporten. Hvis undervisningspersonalet snarere eller i tillegg skal gi sin vurdering av utdanningen i årlige evalueringsskjemaer, bør det nevnes i systembeskrivelsen og eksplisitt fremgå i årshjulet. I evalueringsskjemaet for undervisningspersonalet som er lagt ved egenrapporten, blir det ikke stilt spørsmål om undervisnings- og arbeidsformer eller om styrker og svakheter ved utdanningene. Vi anbefaler at slike spørsmål tas inn i evalueringsskjemaet, fordi det kan gi verdifull informasjon om utdanningens kvalitet.

Sensorer

Det fremgår av systembeskrivelsen at eksterne sensorer skal evaluere utdanningen ca. en måned etter sensorarbeidet. I årshjulet er det satt opp at evalueringsskjemaer sendes eksterne sensorer i juli. Det er kun vedlagt evalueringsskjema fra medlemmer i juryen, som vurderer diplomoppgaven i diplomstudiet. Det går ikke frem av systembeskrivelsen eller av vedlagte evalueringsskjemaer om det også innhentes vurderinger fra sensorer på andre vurderinger eller eksamener i utdanningene. I eksempelet på skjema for evaluering av jurymedlemmer som er lagt ved egenrapporten, stilles jurymedlemmene blant annet spørsmål om sin graderte vurdering av studentenes nivå i forhold til bransjens forventninger, om relevansen av studentenes læringsutbytte samt et åpent spørsmål om de har innspill som skolen bør ta med seg i sitt kvalitetsarbeid. Spørsmålene i evalueringsskjemaet til jurymedlemmene er relevante for å skaffe informasjon om utdanningens kvalitet.

Aktører i yrkesfeltet

I systembeskrivelsen fremgår det at firmaer som har ansatt skolens kandidater, oppfordres til å sende skolen en evaluering av kandidatens kompetanse. Innhenting og behandling av skriftlige evalueringer fra yrkesfeltet er imidlertid ikke nevnt i årshjulet, og tilbydere har ikke sendt med eksempler på evalueringsskjemaer fra yrkesfeltet. Dersom slike evalueringer skal inngå i skolens kvalitetssystem,

må det fremgå i systembeskrivelsen når evalueringer innhentes fra disse firmaene, hva slags informasjon som innhentes og hvordan dette foregår.

Det fremgår i systembeskrivelsen at Moteskolen AS har et «adviser board» (sic) med ti representanter fra yrkesfeltet. Dette rådets oppgave er å kontinuerlig vurdere om skolens læreplaner og arbeidsmetoder stemmer overens med yrkesfeltets metoder, og nasjonale og internasjonale trender. Et slikt organ med bred representasjon fra relevante aktører i bransjen, kan gi verdifull informasjon om utdanningenes kvalitet og relevans. Et slikt råd kan dermed bidra som et viktig organ i skolens kvalitetsarbeid, som sikrer at utdanningene til enhver tid har nødvendig yrkesrelevans. For å sikre systematikk i kvalitetsarbeidet, må det imidlertid tidfestes i systembeskrivelsen og i årshjulet når rådet gir sine tilbakemeldinger. Videre må det beskrives hva slags informasjon som innhentes og hvordan tilbakemeldingene gis. Dersom rådet gir sin evaluering av utdanningen i faste årlige møter, må det fremgå tydelig i systembeskrivelsen når slike møter skal finne sted, og at utdanningens innhold og kvalitet er et tema i disse møtene. Rådets tilbakemeldinger i form av evaluering eller møter må videre dokumenteres og behandles i den årlige kvalitetsrapporten.

Vi viser ellers til NOKUTs råd om hvordan man kan formulere gode evalueringsskjemaer, i veiledning til tilbydere av fagskoleutdanning, kapittel 5 System for kvalitetssikring. Vi anbefaler at de malene skolen har utarbeidet for evalueringsskjema til de ulike aktørene, legges inn som vedlegg i systembeskrivelsen, slik at det blir tydelig hvilke dokumenter som inngår i skolens kvalitetssystem.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- tidfeste i systembeskrivelsen og i årshjulet når evalueringsseminarer for undervisningspersonalet finner sted, at utdanningens kvalitet er et tema i slike møter, samt dokumentere de tilbakemeldingene som gis i slike seminarer
- nevne det i systembeskrivelsen og synliggjøre i årshjulet dersom undervisningspersonalet skal gi sin vurdering av utdanningen i årlige evalueringsskjemaer
- innhente vurderinger av utdanningens kvalitet også fra sensorer på andre vurderinger eller eksamener i utdanningene enn diplomstudiet
- beskrive i systembeskrivelsen når evalueringer innhentes fra firmaer som har ansatt skolens kandidater, hva slags informasjon som innhentes og hvordan dette foregår, dersom det skal inngå i skolens kvalitetssystem
- tidfestes i systembeskrivelsen og i årshjulet når skolens «adviser board» (sic.) gir sine tilbakemeldinger, hva slags informasjon som innhentes og hvordan tilbakemeldingene gis
- dokumentere tilbakemeldinger fra skolens «adviser board» (sic.)

Tilbyder bør

- stille mer eksplisitte spørsmål om styrker og svakheter i utdanningen i evalueringsskjemaer til henholdsvis studenter, tidligere studenter og undervisningspersonalet
- i evalueringsskjema til studentene også stille spørsmål om andre sentrale elementer i utdanningen, som opplevd læringsutbytte, undervisnings- og arbeidsmetoder, utstyr og infrastruktur og deres vurdering av utdanningens yrkesrelevans

2.3.4 Vurdering av utdanningskvaliteten

(4) For hver utdanning skal tilbyder årlig gjennomgå utdanningskvaliteten basert på den informasjonen som fremkommer gjennom kvalitetssikringssystemet. Tilbyder skal også vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter.

Vurdering

Det fremgår av systembeskrivelsen at rektor er ansvarlig for innhenting og analyse av tilbakemeldinger fra de ulike aktørene. Det fremgår ikke av systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter, og det er heller ikke gjort noen slik vurdering i årsrapporten. Se for øvrig vår kommentar undervurderingen av årsrapport.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må ta inn i systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter

2.3.5 Årsrapport

(5) Ledelsen skal årlig utarbeide en rapport til styret med en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene.

Vurdering

Det fremgår av systembeskrivelsen at rektor årlig utarbeider en rapport til styret med en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene. Tilbyder har sendt inn tre eksempler på årsrapporter, for studieårene 2011-12, 2012-13 og 2013-14.

I årsrapporten for studieåret 2011-12 presenteres tilbakemeldinger fra studenter, sensorer og ansatte, men ikke for tidligere studenter eller fra yrkesfeltet. I årsrapporten for studieåret 2012-13 presenteres kun tilbakemeldinger fra studenter og tidligere studenter. I årsrapporten for studieåret 2013-14 presenteres kun tilbakemeldinger fra studenter, sensorer og ansatte. I alle rapportene presenteres også tall for søkere, aksepterte studenter og uteksaminerte kandidater for siste studieår. Tilbyder må dokumentere at tilbakemeldinger fra alle relevante aktører - både studenter, tidligere studenter, undervisningspersonale, sensorer og yrkesfeltet - presenteres i årsrapporten og inngår i en overordnet analyse av utdanningenes kvalitet.

Tallene som presenteres for aktive og uteksaminerte studenter i årsrapportene for studieårene 2011/12 og 2012/13 avviker i forhold til de tallene som er rapportert til DBH-F. For studieåret 2011/12 oppgis det i årsrapporten 32 aktive studenter på utdanningen *moteutviklingsledelse* høsten 2011, mot 35 i DBH-F. Tallene for uteksaminerte studenter våren 2012 samsvarer i årsrapporten og DBH-F. I årsrapporten for studieåret 2012/13 oppgis det 27 aktive studenter på utdanningen *moteutviklingsledelse* høsten 2012, og 23 uteksaminerte studenter våren 2013. Tallene i DBH-F er 31 aktive studenter høsten 2012, og 30 uteksaminerte studenter våren 2013. Tallene i rapporten for studieåret 2013/14 stemmer overens med tallene som er rapportert inn til DBH-F. Det skal ikke forekomme avvik i skolens rapportering, og

tilbyder må sikre at de rapporterer korrekte tall til DBH-F. Se for øvrig vår merknad om rapportering til DBH-F i kapittel 2.1 *Gjennomstrømning*.

I samtlige rapporter er det kun studentenes tilbakemeldinger som i noen grad kommenteres. For de øvrige gruppene presenteres kun tallene for prosentfordelingen i de ulike svaralternativene som inngår i evalueringsskjemaene. Det blir ikke gjort noen analyse av utdanningskvaliteten basert på den informasjonen tilbyder har innhentet for siste studieår. Både prosentfordelingen som presenteres og vurderingene av dem er i stor grad identiske mellom de ulike rapportene. Det gir grunn til å stille spørsmål ved i hvilken grad de innhentede evalueringene faktisk er sammenfattet og analysert på selvstendig grunnlag for hvert av årene. Årsrapporten er heller ikke signert og datert, og det fremgår ikke at den er behandlet i styret. Det er på bakgrunn av de innsendte årsrapportene vanskelig å se hvordan årsrapporten benyttes som et redskap i skolens kvalitetsarbeid.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- dokumentere at tilbakemeldinger fra både studenter, tidligere studenter, undervisningspersonale, sensorer og yrkesfeltet presenteres i årsrapporten, og inngår i en overordnet analyse av utdanningenes kvalitet
- gjøre en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene i årsrapporten, basert på den informasjonen kvalitetssikringssystemet har fremskaffet
- sikre at tallene som rapporteres både i årsrapporten og til DBH-F er korrekte

2.3.6 Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- beskrive i systembeskrivelsen hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene
- sørge for at alle de sentrale aktivitetene i skolens kvalitetsarbeid også er med i årshjulet, eller at det på annet vis er satt tydelige frister for alle de sentrale leddene i kvalitetsarbeidet
- beskrive hvordan målet og indikatoren fastsettes
- definere flere mål og kvantitative indikatorer som kan si noe om kvaliteten i utdanningen
- systematisk innhente informasjon som indikerer i hvilken grad kvalitetsmålene er nådd
- sikre at de målene tilbyder har satt for kvaliteten i utdanningen inngår i den årlige analysen av utdanningenes kvalitet
- tidfeste i systembeskrivelsen og i årshjulet når evalueringsseminarer for undervisningspersonalet finner sted, at utdanningens kvalitet er et tema i slike møter, samt dokumentere de tilbakemeldingene som gis i slike seminarer
- nevne det i systembeskrivelsen og synliggjøre i årshjulet dersom undervisningspersonalet skal gi sin vurdering av utdanningen i årlige evalueringsskjemaer
- innhente vurderinger av utdanningens kvalitet også fra sensorer på andre vurderinger eller eksamener i utdanningene enn diplomstudiet

- beskrive i systembeskrivelsen når evalueringer innhentes fra firmaer som har ansatt skolens kandidater, hva slags informasjon som innhentes og hvordan dette foregår, dersom det skal inngå i skolens kvalitetssystem
- tidfeste i systembeskrivelsen og i årshjulet når skolens «adviser board» (sic.) gir sine tilbakemeldinger, hva slags informasjon som innhentes og hvordan tilbakemeldingene gis
- dokumentere tilbakemeldinger fra skolens «adviser board» (sic.)
- ta inn i systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter
- dokumentere at tilbakemeldinger fra både studenter, tidligere studenter, undervisningspersonale, sensorer og yrkesfeltet presenteres i årsrapporten, og inngår i en overordnet analyse av utdanningenes kvalitet
- gjøre en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene i årsrapporten, basert på den informasjonen kvalitetssikringssystemet har fremskaffet
- sikre at tallene som rapporteres både i årsrapporten og til DBH-F er korrekte

Tilbyder bør

- tydeliggjøre beskrivelsene om skolens rutiner for hva slags informasjon som innhentes når og hvordan
- ta ut de delene av systembeskrivelsen som ikke omhandler skolens system for kvalitetssikring
- tydelig gjøre rede for aktuelle skjemaer og dokumenter som inngår i kvalitetsarbeidet
- i årshjulet beskrive hvem som har ansvar for de ulike leddene i kvalitetsarbeidet
- stille mer eksplisitte spørsmål om styrker og svakheter i utdanningen i evalueringsskjemaer til henholdsvis studenter, tidligere studenter og undervisningspersonalet
- i evalueringsskjema til studentene også stille spørsmål om andre sentrale elementer i utdanningen, som opplevd læringsutbytte, undervisnings- og arbeidsmetoder, utstyr og infrastruktur og deres vurdering av utdanningens yrkesrelevans

2.4 Konklusjon etter innledende vurdering

De grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning er ikke oppfylt. Nedenfor følger en samlet liste etter den innledende vurderingen over de punktene tilbyder må og bør rette opp for å tilfredsstille gjeldende krav for å tilby fagskoleutdanning.

Tilbyder må

- utarbeide styrevedtekter som eksplisitt viser de oppgavene og det ansvaret styret har, og hvor det fremgår at dokumentet er tilpasset Moteskolen AS sin virksomhet
- oppgi utdanningens rette nivå i NKR (nivå 5 fagskole 1) i vitnemålsmalen
- i reglementet beskrive hvordan og når studentene varsles om at de står i fare for ikke å få ta eksamen, samt hva de kan gjøre for å kompensere for den mistede undervisningen
- i reglementets bestemmelser om eksamen og vurdering beskrive at studenten har rett til begrunnelse for karakterer, og hvordan studenter skal fremme krav om begrunnelse
- i reglementets bestemmelser om formelle feil ved eksamen beskrive hvilke rettigheter studenter har dersom de får medhold i klage på formelle feil ved eksamen
- i reglementet beskrive at vurdering av innpassing og fritak foretas med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen for den aktuelle utdanningen eller det aktuelle emnet og fagskolepoeng eller andre vurderinger av omfang, nivå og arbeidsbelastning

- i reglementets bestemmelser om innpassing og fritak beskrive krav til dokumentasjon, eventuelt frist for å søke om innpassing og fritak samt hvordan vurderingen av studentens søknad om innpassing eller fritak gjøres og hvem som fatter vedtak
- i reglementets § 6 om disiplinære sanksjoner definere begrepene «bortvise», «utestenge» og «utvise», i reglementets § 6 om disiplinære sanksjoner slå fast hvor lenge en bortvisning, utvisning eller utestengning varer, og beskrive at studenter har rett til å forklare seg før vedtaket om disiplinær sanksjon fattes
- i reglementets bestemmelser om eksamen under særlige vilkår § 9-3 beskrive hvem studentene skal stille sin søknad til, og hvem som fatter vedtak om tilrettelegging ved eksamen
- når de nødvendige endringer er gjort i reglementet, behandle og godkjenne reglementet i styret, og synliggjøre i reglementet når det er vedtatt og hvem som har vedtatt det
- etablere en ordning for klagebehandling i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om klager og omgjøring, som forankres i styret og som beskrives i skolens reglement
- beskrive i styrevedtektene om styret er klageinstans eller nedsetter særskilt klagenemnd
- sørge for at klagenemnda ikke er inhabil
- sikre at det er samsvar mellom beskrivelsen av klageordning i skolens ulike styrende dokumenter
- beskrive i systembeskrivelsen hvordan informasjonen systemet fremskaffer blir brukt til å utvikle og forbedre utdanningene
- sørge for at alle de sentrale aktivitetene i skolens kvalitetsarbeid også er med i årshjulet, eller at det på annet vis er satt tydelige frister for alle de sentrale leddene i kvalitetsarbeidet
- beskrive hvordan målet og indikatoren fastsettes
- definere flere mål og kvantitative indikatorer som kan si noe om kvaliteten i utdanningen
- systematisk innhente informasjon som indikerer i hvilken grad kvalitetsmålene er nådd
- sikre at de målene tilbyder har satt for kvaliteten i utdanningen inngår i den årlige analysen av utdanningenes kvalitet
- tidfeste i systembeskrivelsen og i årshjulet når evalueringsseminarer for undervisningspersonalet finner sted, at utdanningens kvalitet er et tema i slike møter, samt dokumentere de tilbakemeldingene som gis i slike seminarer
- nevne det i systembeskrivelsen og synliggjøre i årshjulet dersom undervisningspersonalet skal gi sin vurdering av utdanningen i årlige evalueringsskjemaer
- innhente vurderinger av utdanningens kvalitet også fra sensorer på andre vurderinger eller eksamener i utdanningene enn diplomstudiet
- beskrive i systembeskrivelsen når evalueringer innhentes fra firmaer som har ansatt skolens kandidater, hva slags informasjon som innhentes og hvordan dette foregår, dersom det skal inngå i skolens kvalitetssystem
- tidfestes i systembeskrivelsen og i årshjulet når skolens «adviser board» (sic.) gir sine tilbakemeldinger, hva slags informasjon som innhentes og hvordan tilbakemeldingene gis
- dokumentere tilbakemeldinger fra skolens «adviser board» (sic.)
- ta inn i systembeskrivelsen at tilbyder skal vurdere om utdanningene fyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning i lov og forskrifter
- dokumentere at tilbakemeldinger fra både studenter, tidligere studenter, undervisningspersonale, sensorer og yrkesfeltet presenteres i årsrapporten, og inngår i en overordnet analyse av utdanningenes kvalitet
- gjøre en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningene i årsrapporten, basert på den informasjonen kvalitetssikringssystemet har fremskaffet

- sikre at tallene som rapporteres både i årsrapporten og til DBH-F er korrekte

Tilbyder bør

- i reglementets § 9-11 skrive inn at også NKR-nivå og kvalifikasjonen som oppnås (fagskole 1 eller fagskole 2) skal fremgå av vitnemålet
- tydeliggjøre beskrivelsene om skolens rutiner for hva slags informasjon som innhentes når og hvordan
- ta ut de delene av systembeskrivelsen som ikke omhandler skolens system for kvalitetssikring
- tydelig gjøre rede for aktuelle skjemaer og dokumenter som inngår i kvalitetsarbeidet
- i årshjulet beskrive hvem som har ansvar for de ulike leddene i kvalitetsarbeidet
- stille mer eksplisitte spørsmål om styrker og svakheter i utdanningen i evalueringsskjemaer til henholdsvis studenter, tidligere studenter og undervisningspersonalet
- i evalueringsskjema til studentene også stille spørsmål om andre sentrale elementer i utdanningen, som opplevd læringsutbytte, undervisnings- og arbeidsmetoder, utstyr og infrastruktur og deres vurdering av utdanningens yrkesrelevans

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapitlet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.0 Oppsummering

Tilbyder har utviklet sin utdanning med utgangspunkt i ESMOD Internationals system og erfaringer. Tilbyder har samarbeid med aktører i den norske motebransjen, i hovedsak knyttet til at studentene deltar i konkurranser. Skolen er kjent i feltet, og kandidater fra Moteskolen kan gå inn i yrker i motebransjen uten ytterligere opplæringstiltak. Det er ingen tvil om at tilbyder uteksaminerer kandidater som er dyktige i det praktiske og tekniske når det kommer til å designe og produsere egne kolleksjoner.

På tross av dette, har vi funnet vesentlige mangler i både beskrivelsen av forventet læringsutbytte, utdanningens innhold og emner, utdanningens undervisningsformer og læringsaktiviteter, det pedagogiske opplegget samt i eksamens- og vurderingsordningene for utdanningen.

Læringsutbyttebeskrivelsen for utdanningen fremstår i stor grad som rene kopier av de generiske deskriptorene fra NKR, og er svært lite konkrete og fagspesifikke. Det er vanskelig å se at studentene undervises i – og måles på – læringsutbytte i kategoriene *kunnskaper* og *generell kompetanse*. Langt på vei fremstår utdanningen som oppgavebasert, der studentene får oppgaver som de må løse ved selvstendig innsats uten et strukturert pedagogisk opplegg. Dette overlater studentene til en læresituasjon der de må synke eller svømme.

Vurderingsformene i utdanningen fremstår utelukkende som vurderinger av produktene studentene produserer. Dette er den viktigste delen av en slik utdanning, men vi forventer likevel at studenter på dette nivået får en mer helhetlig utdanning. Dersom utdanningens innhold og vurderingsformer ikke tar utgangspunkt i fagspesifikke og relevante læringsutbyttebeskrivelser, og ikke dekker alle kategoriene i NKR, kan man ikke si at kandidatene får en fullverdig fagskoleutdanning.

Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen dersom de skal tilfredsstille de krav som stilles for å tilby fagskoleutdanning.

3.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.1.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Opptakskravene for utdanningen *motedesign og modelisme* er uryddig beskrevet og til dels i strid med fagskoleloven. Da NOKUT godkjente utdanningen i 2008, var opptakskravet for utdanningen beskrevet som fag- eller svennebrev innenfor design- eller håndverksfagene etter opplæring i bedrift. I reglement for Moteskolen AS og studieplanen for *motedesign og modelisme* som ble sendt sammen med egenrapporten, beskrives opptaksgrunnlaget imidlertid som videregående skole eller tilsvarende studiekompetanse, og altså ikke i samsvar med det opptaksgrunnlaget som lå til grunn for godkjenningen av utdanningen.

Formelt opptakskrav

Formelt opptakskrav til utdanningen er beskrevet i kapittel 2 i studieplanen. Det er også beskrevet i reglementet under § 2.1.

I både reglementet og studieplanen går det fram at søkere til utdanningen må ha videregående skole eller tilsvarende studiekompetanse. Det er uklart om studieløp som ikke resulterer i studiekompetanse blir akseptert, blant annet diverse tekstile svennebrevutdannelse, for eksempel *kjole og draktsyer* og *herreskredder*. Disse utdanningene bør godkjennes fordi søkere med slik bakgrunn vil ha en grunnleggende fagkompetanse som er relevant for studiet.

Videre må søkere til studiet beherske engelsk skriftlig og muntlig. Dette er et rimelig krav, siden mye av undervisningen foregår på engelsk. Tilbyder sin faglitteratur er også på engelsk (oversatt fra fransk).

Innsendelse av motivasjonsbrev inngår også som et krav for opptak. Dette kan være et godt redskap til rangering av søkere som ellers stiller likt, men er problematisk dersom det inngår i det formelle opptakskravet eller i realkompetansevurderingen. Slike dokumenter er vanskelig å vurdere rettfærdig, og det kan være vanskelig for søkere å forstå hvilke kriterier et slikt brev blir vurdert etter. Tilbyder må derfor fjerne motivasjonsbrev fra opptakskravet.

Realkompetanse

Realkompetanse er beskrevet i reglementet, men inngår ikke i studieplanen. I reglementets bestemmelser om vurdering av realkompetanse i § 2-3, står følgende:

Vurderingen gjøres ut i fra følgende kriterier som må være godt dokumentert og attestert, hvor tidsrom for praksis og aktiviteter må fremgå tydelig.

- Skolegang med vekt på minst VK-1 nivå i norsk og engelsk
- Fagbrev, med særlig vekt på:
  - Designfag

- *Håndarbeidsfag*
- *Grunnkurs i design og håndverk*
- *Arbeidslivserfaring, med særlig vekt på:*
- *Erfaring fra moteindustrien*
- *Industrierfaring*
- *Praksis innen søm, tekstil, konfeksjon, for eksempel utvikling /salg*
- *Utlønt arbeid, organisasjonsarbeid, tillitsverv, m.m.*
- *Utenlandserfaring*
- *Motivasjon og egenvurdering*

Sammen med generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse, vil 2 års praksis innen motesektoren, eller fra serviceyrker tilknyttet motesektoren, evt. administrative stillinger innen mote/design/konfeksjon, kvalifisere til opptak til studiet «Mote, design og modelisme».

Denne beskrivelsen inneholder flere uklarheter. Det er uvisst om «skolegang med vekt på minst VK-1 nivå i norsk og engelsk» er tilstrekkelig som opptaksgrunnlag, eller om det menes at dette *sammen med* «Fagbrev med særlig vekt på [...]» er grunnlag for opptak på bakgrunn av realkompetanse. Videre er det en trykkfeil her, ved at «Arbeidslivserfaring med særlig vekt på [...]» skal stå som eget kulepunkt og ikke som eksempler på aktuelle fagbrev. For øvrig byttet opplæringstrinnet VK1 i 2007 navn til VG2.

Til slutt i beskrivelsen om realkompetansekravet står det:

Sammen med generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse, vil 2 års praksis innen motesektoren, eller fra serviceyrker tilknyttet motesektoren, eventuelt administrative stillinger innen mote/design/konfeksjon, kvalifisere for opptak til studiet mote – design og modelisme.

Kravet om at det skal være utformet bestemmelser for opptak på grunnlag av realkompetanse gjelder all fagskoleutdanning, og det må derfor være tydelig i reglementet at bestemmelsene om realkompetanse gjelder for begge utdanningene. Generell studiekompetanse eller tilsvarende studiekompetanse er angitt som formelt opptakskrav for utdanningene. Realkompetansekravet slik det er beskrevet i sitatet fra tilbyders reglement ovenfor, innebærer at søkere på grunnlag av realkompetanse *både* må oppfylle det formelle opptakskravet (studiekompetanse) og ha relevant arbeidserfaring. Formålet med realkompetansevurdering er å sikre at søkere som ikke fyller det formelle opptakskravet har tilegnet seg tilsvarende nødvendige forkunnskaper og ferdigheter *på annen måte*. Tilbyder må endre bestemmelsene om realkompetansevurdering, slik at det ikke kreves at søkere med realkompetanse både må oppfylle det formelle opptakskravet og ha relevant erfaring.

Moteskolen ser det som viktig å ikke nødvendigvis kreve fag- og svennebrevsutdanninger som opptakskriterium, siden mange utdanninger er lagt ned. Denne vurderingen er helt realistisk, og det virker som tilbyder kan tilpasse sin utdanning til studenter med ulikt faglig fundament ved opptak. Likevel finnes det en del fag- og svennebrevutdanninger det ville være naturlig at kvalifiserer for opptak til utdanningen, som eksempelvis:

- Kjole- og draktsøm
- Herreskredder
- Kostymesyerfaget
- Bunadtilvirkerfaget

- Buntmakerfaget

I tillegg finnes det utdanninger på svennebrevnivå i modistfaget, håndveverfaget og strikkefaget. Disse tre utdanningene vil ikke gi søkere spesialkunnskaper innen søm og klesform, men er så tekstilbaserte at det også bør overveies om disse bør kvalifisere for opptak til utdanningen.

Moteskolen må rydde i reglementet § 2-3 om realkompetansevurdering, slik at det går klart og utvetydig frem hva som anses som tilfredsstillende realkompetanse og hvordan realkompetanse vurderes, og at disse bestemmelsene gjelder begge utdanningene.

Rullerende opptak eller rangering

I reglementets § 2-5 forstår vi at opptaket gjøres innen tre uker etter søknadsfristens utløp, men under § 2-6 står det at opptaket er rullerende. Rullerende opptak betyr at kvalifiserte søkere tas opp i den rekkefølgen søknadene blir registrert. Det kommer videre frem av reglementets § 2-6 at inntak prioriteres etter samlet vurdering av kompetanse dersom det er kapasitetsproblemer ved skolen. Skolen kan ikke ha rullerende opptak og samtidig ha mulighet til prioritering av søkere. Tilbyder må sørge for at det ikke er motstridende informasjon om opptak i reglementet, og klargjøre om opptaket er rullerende eller ikke.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme formelt opptakskrav og krav til realkompetanse i tråd med regelverket
- inkludere i reglementet under 2. *Målgruppe og opptakskrav* at svennebrevutdannelse kvalifiserer for opptak
- fjerne motivasjonsbrev fra opptakskravet
- gjøre det tydelig hvilke realkompetansekrav som gjelder for de ulike utdanningene
- sørge for at det ikke er motstridende informasjon om opptak i reglementet, og klargjøre om opptaket er rullerende eller ikke

Tilbyder bør vurdere om relevante fag- og svennebrevutdanninger, som nevnt ovenfor, også bør kvalifisere for opptak til utdanningen.

3.1.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Tilbyder legger ved dokumentasjon på kontakt med tre eksterne partnerne. Disse tre representerer motefeltet på forskjellig måte, både med tanke på virksomhetenes størrelser og produktområder. Cubus er en stor og veletablert aktør innen det brede motefeltet, Douchebag er relativt nyoppstartet nisjebedrift innen sport- og fritidssegmentet, mens Pelsinform er en interesseorganisasjon for pelsbransjen. Det ser ut som om Moteskolen har samarbeidet med CUBUS og Pelsinform før, men at Douchebag er en ny partner.

Både i dokumentene som beskriver samarbeidet samt i samtaler ved institusjonsbesøket ble det klart at samarbeidet med alle aktørene omfatter gjennomføring av prosjekter for studentene, oftest i form av konkurranser. De tre samarbeidsaktørene dekker til dels ulike produktgrupper og retter seg mot ulike segmenter i markedet. Denne variasjonen i samarbeidet med de ulike aktørene er positivt for utdanningen.

Vi fikk under institusjonsbesøket en muntlig redegjørelse for skolens samarbeid med bransjen. Vi fikk da inntrykk av at studenter opparbeider seg nyttig profesjonserfaring gjennom kontakt med profesjonelle bedrifter. Moteskolen har etablert et bredt nettverk i bransjen som de drar veksler på i utdanningen, i hovedsak gjennom konkurranser. Dette kommer studentene til gode både i studietiden og videre som ferdig utdannede profesjonelle. Både ledelse og lærere oppga på institusjonsbesøket at studentenes læringsutbytte står i fokus i samarbeidsprosjektene. Dersom skolens ledelse/lærere ikke finner at konkurransene fremmer studentenes læring, faller deltakelsen bort, og de gjennomfører et rent skoleprosjekt i stedet. På den ene siden er det bra at det ikke gjennomføres konkurranser som ikke er relevante for studentene. På den annen side innebærer det en uforutsigbarhet for studentene at de ikke på forhånd kan vite hvilke prosjekter og konkurranser de skal delta i. Det forutsetter også at skolen har en god plan B for et skoleprosjekt som på en god måte ivaretar det læringsutbytte konkurransene var ment å bidra til, dersom skolen ikke deltar i aktuelle konkurranser.

Studentene ga uttrykk for at det var litt varierende i hvilken grad de ulike samarbeidsprosjektene kom alle studentene til gode, og at det var litt uklart for oss hva slags faglig oppfølging og veiledning studentene får i de ulike samarbeidsprosjektene. Dette er heller ikke tydelig skildret i studieplanen. Det går ikke tydelig frem fra egenrapporten, studieplanen eller dokumentet for kvalitetssikring hvilke studenter i hvilken utdanning eller hvilket år det er tenkt at samarbeidet/konkurransene skal gjennomføres, om det er obligatorisk å delta, om man får vurdering av bidrag, hvem som vurderer, eller hvordan dette samarbeidet er tilpasset og egnet for Moteskolens pedagogiske opplegg. Dette understreker graden av uforutsigbarhet i prosjektene, og gir grunn til å stille spørsmål ved om studentene får nødvendig informasjon og veiledning i gjennomføringen av slike prosjekter.

Det foreligger ikke formelle samarbeidsavtaler med noen av bransjeaktørene Moteskolen samarbeider med, slik NOKUT krever. For at Moteskolens samarbeid med bransjen skal kunne bidra til at studentene når et yrkesrelevant læringsutbytte, eller til kontinuerlig forbedring av utdanningen, er det en forutsetning at det inngås formaliserte og forpliktende samarbeidsavtaler. I disse avtalene må det fremkomme hvordan deltakelse i konkurransene sikrer at studentenes læringsutbytte samsvarer med yrkesfeltets behov. Representantene for bedriftene og tilbydere må være enige om hva som bedømmes i en oppgave og at dette også må være tydelig for studentene. Slike avtaler vil gjøre det lettere for skolens ledelse, lærere, studenter og samarbeidspartnere å forstå hvorfor deltakelse i konkurranser er viktig, hva som er læringsutbytte og hvordan konkurransekriteriene vurderes mot læringsutbyttene for utdanningen. I avtalene må det fremkomme hva som er målsettingen med prosjektet, hvilke(t) emne(r) det knyttes til og de læringsbytter som skal oppnås.

Andre faglige nettverk tilknyttet utdanningen er det årlige møtet med alle ESMOD International franchiseskoler og vurderingen to ganger i året av representanter fra ESMOD International. Skolens rektor sitter i styret for Norwegian Fashion Institute, som er en viktig bransjeorganisasjon der både store og små aktører er representert. I dokumentet for kvalitetssikring sies det også at via nettverksbygging samarbeider skolen med Varnergruppen, Voicegruppen og H&M i Stockholm. Dette er store, gode og nyttige samarbeidspartnere å ha, men ingen av disse har skrevet formelle samarbeidsavtaler. Da vi var på besøk, fikk vi også vite at rektor jevnlig blir oppsøkt av og hjelper bransjen å rekruttere studenter som potensielle medarbeidere.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- inngå formelle samarbeidsavtaler med de aktørene skolen samarbeider med, hvor det er tydelig hva som er målsettingen med prosjektet, hvilke(t) emne(r) det knyttes til og de læringsbytter som skal oppnås
- sikre at studentene får nødvendig faglig oppfølging og veiledning i de ulike samarbeidsprosjektene

3.1.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Vurdering

NOKUT skal påse at utdanningstilbudet er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge. Denne utdanningen har ikke slike offisielle standarder og krav. Moteskolen har derimot inngått franchisekontrakt med Esmod International, som franchisetaker i det internasjonale ESMOD-systemet. Denne avtalen gir føringer som til dels er i strid med fagskoleloven og premissene for godkjenning av utdanningen. Det er tilbyders ansvar at studentene får en utdanning av god kvalitet og at studentenes rettigheter ivaretas. Det er også tilbyders ansvar at utdanningene følger gjeldende krav i norske lover og forskrifter. Tilbyder kan ikke inngå avtaler som er i strid med gjeldende lov- og regelverk for tilbydere av fagskoleutdanning, og avtalene som inngås kan ikke ha inngrepende effekt på utdanningene. Se for øvrig vurdering av franchisekontrakten i kapittel 2.2.1 *Krav i fagskoleloven med forskrifter*.

Det går frem av franchiseavtalen at dersom avtalen ikke fornyes, vil den opphøre den 30. juni 2015. Komiteen har ikke mottatt informasjon om at franchiseavtalen mellom Moteskolen og Esmod International skal fornyes. Dersom franchiseavtalen med Esmod International likevel skal fornyes, må tilbyder sannsynliggjøre at franchisekontrakten de har inngått med Esmod International ikke er i strid med gjeldende lovverk for fagskoleutdanning i Norge.

Både undervisningsopplegget, innholdet i utdanningen, pensum og læremateriell ved Moteskolen er basert på Esmod Internationals undervisningsmetoder eller levert fra Esmod International. I franchisekontrakten står det at ved opphør av kontrakten kan ikke franchisetakeren lenger benytte Esmods undervisningsmetoder. De plikter dessuten å tilbakeføre alt materiell med merkenavnet Esmod, som etter vårt skjønn også inkluderer læremateriell. Dersom avtalen med Esmod International opphører, innebærer avtalens vilkår så vidt vi forstår at det må gjøres omfattende endringer i utdanningens innhold. Dersom avtalen med Esmod International opphører, må tilbyder sannsynliggjøre at de ved en slik endring av utdanningen vil kunne tilby utdanning som er i tråd med de krav som stilles i fagskoletilsynsforskriften.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- dersom franchiseavtalen med Esmod International fornyes, sannsynliggjøre at franchisekontrakten de har inngått med Esmod International ikke er i strid med gjeldende lovverk for fagskoleutdanning i Norge
- dersom franchiseavtalen med Esmod International opphører, sannsynliggjøre at de ved en slik endring av utdanningen, vil kunne tilby utdanning som er i tråd med de krav som stilles i fagskoletilsynsforskriften

3.1.4 Arbeidsmengde for studentene

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Vurdering

Tilbyder oppgir at det totale antall arbeidstimer er 1800 timer per år. De sier at styrte aktiviteter er 1400 timer per år, mens egenstudium utgjør 400 timer. Hver av de fire fagperiodene som det toårige studieløpet består av er satt til 30 fagskolepoeng. Det står ikke noe sted hvor mange lærerstyrte timer og hvor mange timer til egenstudier som er satt av til hver periode. Tilbyder må vise tydelig i studieplanen hvordan arbeidstimene er fordelt.

Ved institusjonsbesøket ble vi informert om at studentene ved studiestart får opplyst muntlig hva som er forventet arbeidsmengde. Det skal være mulig å holde total arbeidsmengde innenfor 1800 timer, men et høyt ambisjonsnivå hos studentene gjør at timetallet kan overstige dette. Vi fikk også opplyst at skolen har justert ned kravet til for arbeidsmengde i studiet etter en vurdering av at det har ligget for høyt tidligere. Tidsbruk er også påvirket av evnen til selvstendig arbeid hos hver enkelt student, og i hvilken grad de har evne til å løse problemer på egenhånd eller er avhengig av hjelp. Skolen har lagt opp et system der alle onsdager er satt av til selvstudium. Dette virker som en ryddig og forutsigbar ordning for både studenter og lærere.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må vise tydelig i studieplanen hvordan arbeidstimene er fordelt.

3.2 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

For utdanninger som var godkjent etter søknad sendt inn før september 2013, hadde tilbyderne frist til 31. desember 2014 å utforme læringsutbyttebeskrivelser i tråd med NKR. Da tilbyderen leverte egenrapporten, var dette kravet ikke trådd i kraft enda. På institusjonsbesøket informerte NOKUT ledelsen ved skolen om at det ville kreve en del justeringer før læringsutbyttebeskrivelsen for denne utdanningen kunne sies å være i tråd med NKR, og vi informerte om hvor de kunne finne NOKUTs veiledningsmateriale om NKR og læringsutbyttebeskrivelser.

3.2.1 Sakkyndiges vurdering

I studieplanen er læringsutbyttebeskrivelsen inndelt i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*. Tilbyder har i liten grad gjort læringsutbyttebeskrivelsen fagspesifikk, og flere temaer som burde vært konkretisert under kategoriene *kunnskaper* og *generell kompetanse* ser ikke ut til å inngå i utdanningens innhold. Beskrivelsen er i stor grad kopiert fra den generiske beskrivelsen i NKR, men i noen deskriptorer er ord som «fagområde» byttet ut med «design og modelisme». Det er noen antydninger til faglighet i læringsutbyttebeskrivelsen, der tilbyder trekker frem «skapende prosesser», «kommunisere med relevante produksjonsmedarbeidere i en designprosess», «anvende relevant produksjonsutstyr for å fremstille en kolleksjon» og «økologiske krav», men dette er likevel så lite konkret at de fleste deskriptorene ikke sier noe om hvilket fagfelt eller yrke det er snakk om. Det gjør at læringsutbyttebeskrivelsen gir lite ekstra informasjon sammenlignet med det man får fra navnet på utdanningen og de generiske beskrivelsene i NKR. Tilbyderen må utforme deskriptorene konkret og fagspesifikt, i tråd med NKR og NOKUTs veiledninger.

Siden dette er en toårig fagskoleutdanning, skal læringsutbyttet være beskrevet på nivå 5.2 i NKR. I utdanninger som ligger på nivå 5.2 skal noen deskriptorer være med fra nivå 5.1. Dette gjelder for eksempel at kandidatene skal kunne «oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap», og «utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov». I læringsutbyttebeskrivelsen for denne utdanningen mangler nesten alle disse punktene. I utgangspunktet skal alle deskriptorene fra NKR være dekket.

Noen av deskriptorene i læringsutbyttebeskrivelsen ligger på et høyere nivå enn 5.2 uten at det er begrunnet, og uten at det er synlig i emnene hvordan studentene skal oppnå denne kompetansen. Under *ferdigheter* har tilbyder satt opp at kandidatene skal kunne «planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter i tråd med etiske og økologiske krav og retningslinjer». Denne deskriptoren ligger nær en deskriptor under generell kompetanse på nivå 6, altså på bachelor-nivå. Etter fagskole nivå 5.2 er det forventet at kandidaten kan gjennomføre *yrkesrettede* arbeidsoppgaver. *Varierte* oppgaver sier noe om hva en bachelorkandidat kan forventes å gjøre. Deskriptoren er heller ikke konkretisert slik at det viser hva slags arbeidsoppgaver og prosjekter studentene faktisk skal kunne gjennomføre. Det er usikkert hvor i utdanningsløpet studenten kan oppnå denne kompetansen.

Det er mulig å hente deskriptorer fra et høyere eller lavere nivå, eller å utelate deskriptorer som ikke er relevante i utdanningen. Nivået skal imidlertid samlet sett ligge på riktig nivå, og tilbyder skal ha argumentert for valgene.

Tilbyder må dekke alle relevante deskriptorer i NKR, og eventuelt begrunne hvorfor deskriptorer er utelatt eller hentet fra andre nivå enn 5.2.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme deskriptorene konkret og fagspesifikt, i tråd med NKR og NOKUTs veiledninger
- dekke alle relevante deskriptorer, og eventuelt grunngi hvorfor deskriptorer er utelatt eller hentet fra andre nivå enn 5.2

3.3 Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3)

3.3.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningens navn er i egenrapporten oppgitt å være *motedesign og modelisme*. Tilbyder uttrykker at navnet på utdanningen er dekkende for de arbeidsoppgaver kandidaten kan ha i yrkesfeltet og navnet også er dekkende for utdanningens læringsutbytte. Motedesign og til dels begrepet «modelisme» er etablert i denne sektoren, men man kan diskutere om «modelisme» bør erstattes med et mer norskklingende uttrykk.

Navnet NOKUT godkjente for denne utdanningen var *mote - design og modelisme*. Endring av navn skal bare gjøres etter søknad til NOKUT om vesentlig endring, og Moteskolen har ikke søkt om å endre navnet på utdanningen. *Motedesign og modelisme* er likevel dekkende for emnene det blir undervist i.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør vurdere om begrepet «modelisme» i utdanningens navn bør byttes ut med et mer norskklingende uttrykk.

3.3.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Motedesign og modelisme består av fire emner som hver gir 30 fagskolepoeng. Det første året består utdanningen av et nivå én: Design I og Modelisme I. Det andre året er disse to emnene løftet opp et nivå, til Design II og Modelisme II.

Generelt om læringsutbytte på emnenivå

For denne utdanningen dekker emnene Design I og II, og Modelisme I og II, sentrale deler av det kandidatene må lære for å få et læringsutbytte som kan gi dem relevant arbeid i mote- og designbransjen. Dette innebærer en logisk vekselvirkning mellom opplæring i å utvikle kreativitet og deretter kunne utføre ideene i praksis.

Vi mener at faginnholdet, slik det fremgår av studieplanen, i hovedsak er egnet til å gi studentene en god utdanning. Innholdet er klarest konkretisert i emneplanene for hvert enkelt fag i studieplanen. For Design I og Design II, er det blant annet nevnt fargelære, anatomi, tekstilkunnskap, design av basisplagg, opplæring i digitale tegneprogrammer, flattegnning, mønsterskaping, overflate og sportswear. I Modelisme I og II er innholdet blant annet mønsterkonstruksjon, drapering, sy- og presseteknikker, innblikk i utforming og variasjoner av plagg for ulike bruksområder og med ulike passformer, fagrelatert engelsk og kunnskaper om patentbeskyttelse. Disse kunnskapene er sentrale og nødvendige byggesteiner i en designutdanning. Slike kunnskaper danner basisen for hvordan man senere kan utvikle sine egne modeller, og gir forståelse for hvorfor plagg for ulike kroppstyper og bruksområder må reflekteres over i en designprosess. Når det er sagt, tenker vi at det blir stadig viktigere for motebransjen å fremstå som kunnskapsrik og ansvarlig når det gjelder etikk og miljø, og vi savner et sterkere fokus på det i utdanningens faginnhold og i pensumlitteraturen.

I emneplanene som inngår i studieplanen, angis det læringsutbyttebeskrivelser for hvert av emnene i utdanningen. Som vi har drøftet under vurderingen av overordnet læringsutbyttebeskrivelse, er læringsutbyttebeskrivelsen for utdanningen på overordnet nivå i hovedsak en kopi av de generiske beskrivelsene fra NKR, som er utarbeidet for å dekke all utdanning på dette nivået. Læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå er i stor grad ordrett sammenfallende med beskrivelsene på overordnet nivå. Tilbyder har i liten grad gjort læringsutbyttebeskrivelsen fagspesifikk, og flere temaer som burde vært konkretisert under kunnskaper og generell kompetanse ser ikke ut til å være med i utdanningens innhold. Videre er noen deskriptorer på for høyt nivå, uten at det er begrunnet, og uten at det er synlig i emnene hvordan studentene skal oppnå denne kompetansen. Læringsutbyttene i de enkelte emnene må utformes mer presist og konkret.

Mens læringsutbyttebeskrivelsene for kategoriene *kunnskaper* og *generell kompetanse* er svært generelle og lite fagspesifikke, er læringsutbyttet for kategorien *ferdigheter* mer konkretisert. Beskrivelsen i denne kategorien er imidlertid ikke utformet som kompetansebeskrivelser, altså hva kandidatene faktisk kan gjøre. De sier derfor ikke noe om hvilke oppgaver/problemer studentene skal kunne løse etter fullført emne, eller hvorfor studentene skal kunne gjøre dette. Studentene har dessuten gitt uttrykk for at de ikke opplever at utdanningen gir dem alle de ferdighetene som beskrives i læringsutbyttebeskrivelsen for kategorien *ferdigheter*.

Tilbyder må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene også på emnenivå er utformet i tråd med NKR. Tilbyder må også sørge for at det som står i læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå bidrar til at studentene kan oppnå det overordnede læringsutbyttet, og sørge for at utdanningens innhold faktisk dekker det som står i læringsutbyttebeskrivelsene på overordnet nivå og for hvert emne.

De nevnte svakhetene i læringsutbyttebeskrivelsene gjør det vanskelig å vurdere innholdet i emnene opp mot læringsutbyttebeskrivelsene på overordnet nivå. Vi har derfor tatt utgangspunkt i den informasjonen emneoversiktene gir, som tema, arbeidskrav, vurderingsformer og litteratur, og vurdert om disse delene til sammen utgjør en helhetlig fagskoleutdanning. Vi gjør oppmerksom på at våre vurderinger av læringsutbyttebeskrivelsen på emnenivå ikke er uttømmende.

Design I

I emnet Design I er det vanskelig å se hvordan de to første deskriptorene under generell kompetanse om etikk blir ivaretatt gjennom emnets faglige innhold, fordi ikke noe av innholdet/arbeidskravene her handler om etikk.

Den første deskriptoren i kategorien kunnskap, at studenten skal «ha kunnskap om begreper, teorier, modeller, prosesser og verktøy som anvendes innenfor design» kan oppnås gjennom opplæring i design av plagg, fargelære, tekstilkunnskap og figurin. En tydeligere begrunnelse for hvorfor akkurat disse prosjektene er inkludert i emnet vil gjøre det tydeligere for studentene hvilke læringsutbytter de ulike prosjektene som presenteres i emneplanen tar sikte på å dekke.

Den andre deskriptoren under kategorien kunnskap, beskrives som at studenten skal ha «innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet». Dette forstår vi som kunnskaper om bransjens standardiserte avtaler. Vi kan ikke finne hvor disse elementene inngår i utdanningen.

Prosjektet «Sideprosjekt» skal gi studentene kunnskap om forretningsdelen av bransjen gjennom en valgfri studietur. Det går ikke tydelig frem av studie- og emneplanen hvordan prosjektet/studieturen skal bidra til at studentene oppnår dette læringsutbyttet. Det går heller ikke frem hvordan de studentene som ikke deltar på studieturen skal oppnå denne kunnskapen.

Siden sammenhengen mellom læringsutbyttet for emnet og læringsaktivitetene som inngår i emnet er såpass lite tydelig beskrevet, er det vanskelig å se hvordan studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Design II

Emnet Design II, som kommer i andreåret, har også et faglig innhold som dekker mye av det man forventer av et designemne på dette nivået. Slik faginnholdet er beskrevet i studieplanen, får studentene først litt mer avanserte tegneøvelser i dette emnet enn i Design I, før de skal utforske tredimensjonaliteten i et plagg og komme frem til egne og nyskapende løsninger. Tanken om at studentene først skal lære grunnleggende teknikker i faget Design I før de skal finne frem til individuelle og nyskapende løsninger, føres videre i arbeid med mønsterbygging, overflatevirkninger og arbeid med materialer, som krever spesielle bearbeidningsteknikker som pels og tekniske stoffer. Tekstilbransjen produserer stadig nye tekstilprodukter for spesielle behov, og studentene trenger å oppøve selvtilit for å eksperimentere og finne ut hva og hvordan de nye materialene kan tas i bruk.

Den siste deskriptoren under kategorien ferdigheter i læringsutbyttebeskrivelsen, studenten «kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter i tråd med etiske og økologiske krav og retningslinjer», er dårlig forankret i emnets faglige innhold. Det samme gjelder emnets læringsutbyttebeskrivelse i kategorien *generell kompetanse*, hvor det beskrives at studenten skal ha «et reflektert forhold til miljø, forbruk og materialvalg». Av de prosjektene som presenteres i emneplanen, er det kun «Denim re-design og T-shirt» og «Pels-rekreasjon» som kan tenkes å ta opp slike problemstillinger. Det bør imidlertid komme mer eksplisitt frem i emneplanens beskrivelse av disse prosjektene, og det bør også avspeiles i arbeidskravene.

Under kategorien *generell kompetanse* i læringsutbyttebeskrivelsens tredje kulepunkt, sies det at studentene skal kunne «bidra til organisasjonsutvikling». Vi kan ikke se at organisasjonsutvikling inngår noe sted i faginnholdet som beskrives i emneplanen.

På overordnet nivå inngår en deskriptor under *generell kompetanse* med formuleringen «Kandidaten har utviklet kritisk sans i arbeidet med digital dannelse relatert til internett og visuell kultur». Denne deskriptoren finner vi ordrett igjen i læringsutbyttebeskrivelsen på emnenivå i Design II. For det første

vil vi stille spørsmål ved nivået på deskriptoren, da vi mener at studenter ikke kan oppnå kritisk kompetanse på fagskolenivå. Det kommer heller ikke frem hva i emnets faglige innhold som skal gi studentene en slik kompetanse.

Modelisme I

Modelisme I inneholder flere relevante elementer som kreves for at studentene skal oppnå læringsutbytte i utdanningen. Innholdet i faget er siktet mot å gi studentene en praktisk forståelse av begrepet volum og linjeføring gjennom forskjellige øvelser i ulike materialer. En slik kunnskap er grunnleggende for å kunne lage egne plagg og for å få frem den silhuetten og det uttrykket det siktes mot. Prosjektet «vevede naturstoffer» er helt nødvendig for å gi studentene kunnskap om hvilke tekstilkvaliteter som er egnet til bruk i ulike silhuetter, bruksområder og uttrykk. Alle prosjektene som dreier seg om mønsterkonstruksjon/drapering av ulike plaggtypen og plaggdetaljer er helt nødvendige og grunnleggende kunnskaper en designer må ha for å oppnå den formen hun vil ha.

Læringsutbyttebeskrivelsene i dette emnet er noe lettere å relatere til det faglige innholdet. Noen av deskriptorene er imidlertid så generelt og lite fagspesifikt utformet at det er vanskelig å se hvilke av prosjektene som presenteres i emneplanen som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Det gjelder for eksempel deskriptoren «forstå egen bransje/yrkes betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv», og «har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfaglig kunnskap». Vi anbefaler derfor at læringsutbyttebeskrivelsene utformes mer konkret og fagspesifikt.

Innvendingen vi har om manglende faginnhold om etikk/miljø i Design I gjelder også for Modelisme I. Her er også de to første generiske deskriptorene om etikk fra NKR under generell kompetanse tatt med, uten at det er mulig å lese ut ifra innholdet hvordan dette blir ivaretatt av innholdet/arbeidskravene.

Modelisme II

I emnet Modelisme II dekker også faginnholdet i hovedsak relevante elementer, som utforming av plagg for ulike segmenter og bruksområder. Fra å lære grunntrinnene i utforming av basisplagg i Modelisme I, skal studentene nå utvide repertoaret sitt til å omfatte forståelse og praktiske kunnskaper om hvordan sports- og ytterplagg bør utformes. Videre skal de enkle basisplaggene fra Modelisme I nå videreutvikles til mer avanserte plagg. Tekstilkunnskapen videreføres her til å omfatte jerseystoff og strikk, og hvordan studentene både bruker kunnskapene de har om mønsterkonstruksjon og syr i slike stoffer. Dette faginnholdet viser at tilbyder har tenkt på progresjonen i studiet. Disse kunnskapene er nødvendige å ha for en kommersiell designer som må imøtekomme krav om å forstå de ulike bruksområder og kundesegmenter, og må kunne imøtekomme markedetsbehovet.

I dette emnet savner vi imidlertid at deskriptorene om etikk og miljø gjenspeiles i det faglige innholdet. Det gjelder deskriptorene om etiske og økologiske krav og retningslinjer i det siste kulepunktet under *ferdigheter* og *generell kompetanse* i første kulepunkt, samt i tredje kulepunkt om å ha et reflektert forhold til miljø, forbruk og materialvalg.

Progresjon

Under institusjonsbesøket ga studentene uttrykk for at de oppfatter at studiet har en god progresjon. Beskrivelsene av læringsutbytte for de fire emnene studiet består av gir imidlertid ikke uttrykk for god progresjon i utdanningen. Innledningen til emnene Design I og Design II er identiske i sin ordlyd. Det er kun forskjell i hvilke plaggtypen emnene tar for seg. Tilsvarende er tilfelle for emnene Modelisme I og Modelisme II. Et begrep som «innføring» blir brukt i begge nivå av emnene. Her bør det fremkomme en progresjon eller utvikling i beskrivelsene. I krav til forkunnskap for Design II og Modelisme II står det oppført eksamen i nivå I for begge emner. Da kan vi forvente en videreutvikling

i del II. Når man gransker innholdet i disse emnene punkt for punkt, viser det seg en progresjon i oppbyggingen av studiet. Vi mener imidlertid at progresjonen i utdanningen vil bli tydeligere for studentene hvis læringsutbyttebeskrivelsene gjøres mer konkrete og fagspesifikke, og hvis det skrives en innledning til hvert emne hvor innholdsoppbyggingen forklares og begrunnes.

Pensum

Pensumlitteraturen som er oppgitt er utelukkende ESMODs egenproduserte lærebøker, bortsett fra 1000 sider som studentene skal velge selv. Den obligatoriske ESMOD-litteraturen er oversatt fra fransk til engelsk. Studentene uttrykte at bøkene var dårlig oversatt og vanskelige å bruke. De hevder at de må få veiledning om hvordan de kan nyttiggjøre seg dette lærestoffet, og gir uttrykk for at selv undervisningspersonalet har problemer med å tolke lærebøkene. De fleste av lærebøkene ser ut til hovedsakelig å formidle praktiske og tekniske kunnskaper. Vi mener at det kunne være på sin plass å legge til litteratur som kan gi en annen innfallsvinkel på noen av fagområdene, spesielt når det kommer til refleksjoner om bransjens ansvar i etikk- og miljøspørsmål.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme mer konkrete og fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå og sikre at disse er utformet i tråd med NKR
- tydeligere beskrive sammenhengen mellom læringsutbyttet for emnet og læringsaktivitetene/prosjektene som inngår i emnet
- sørge for at læringsutbyttet på emnenivå bidrar til at studentene kan oppnå det overordnede læringsutbyttet for utdanningen
- sørge for at utdanningens faglige innhold faktisk dekker det som står i læringsutbyttebeskrivelsene på overordnet nivå og for hvert emne

Tilbyder bør

- legge til litteratur som kan gi en annen innfallsvinkel på noen av fagområdene, spesielt når det kommer til refleksjoner om bransjens ansvar i etikk og miljøspørsmål
- tydeligere beskrive progresjonen i utdanningen

3.3.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Studieplanen er for det meste oversiktlig og forståelig, og inneholder i hovedsak de elementene NOKUT krever. Innholdet i utdanningen går frem av studieplanen på en ryddig og oversiktlig måte. Vi vil likevel påpeke at uklare og lite fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelser, som vi har påpekt tidligere, forringer studieplanen som et godt arbeidsredskap. Se for øvrig vår vurdering av læringsutbyttebeskrivelsen i kapitlene 4.2.1 *Læringsutbytte*, 4.3.2 *Utdanningens innhold og emner*, 4.6.1 *Eksamens- og vurderingsordningene*.

Studieplanen inneholder studiets navn, opptakskrav, fagskolepoeng og forventet arbeidsmengde for hele studiet (men ikke spesifikt for hvert emne). Videre presenteres læringsutbyttebeskrivelser for

studiet på overordnet nivå, samt studiets oppbygning, undervisningsformer, arbeidskrav og vurderingsformer. De fire emnene som inngår i utdanningen presenteres i en tabelloversikt over studiets innhold og oppbygning under punkt 4 i planen, og studieplanen inneholder også emneplaner som beskriver læringsutbytte, faginnhold, arbeid og undervisningsformer, vurderingsformer og pensum for hvert enkelt emne.

Den indre sammenhengen og progresjonen i utdanningen bør beskrives tydeligere i studieplanen. Vi oppfatter ingen progresjon eller utvikling når vi leser omtalen i innledningene av emnebeskrivelsene Design I og Design II. Se for øvrig vår vurdering i kapittel 5.3.2 *Utdanningens innhold og emner*.

Under punktet vurdering i Modelisme II står det «Sensorordning: Hver besvarelse vurderes av 2 interne sensorer. 1 eksternsensor vurderer kravene til prosjektoppgavene.» Det går ikke klart frem av dette om ekstern sensor vurderer selve kravene eller snarere vurderer oppgavene i forhold til kravene, eller om «kravene» her viser til arbeidskravene. Tilbyder må tydeliggjøre dette i studieplanen.

I tillegg til arbeidskrav, stiller Moteskolen krav om at studentene ikke har mer enn 15 % fravær «i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse.» Studieplanen gir ikke en oversikt over hvilken undervisning dette dreier seg om.

I alle de fire emneplanene står det under punktet «Arbeidskrav» at oppgavene er beskrevet i en «egen emneplan». Det er uklart hva slags dokument det vises til her. Det blir videre sagt at det utarbeides en undervisningsplan og timeplan som studentene får utlevert til alle prosjekter og forelesningsrekker. Disse skal «gi nærmere informasjon om blant annet undervisning med krav om tilstedeværelse, arbeidskrav, pensum og støttelitteratur. Disse blir utlevert ved oppstart av emnene». Det er gode grunner til å ikke inkludere alle detaljer om alle arbeidskrav og oppgaver i studieplanen, og det kan være svært nyttig å ha en egen timeplan eller kalender. Krav til tilstedeværelse, arbeidskrav og pensum er imidlertid helt sentral informasjon om hva som kreves av studentene i utdanningsløpet. Denne typen informasjon må også inngå i studieplanen, slik at studentene får forutsigbarhet i hvordan utdanningen skal gjennomføres, og enkelt kan kontrollere at de får den utdanningen de er lovet.

Litteraturlisten oppgir ikke antall sider som er pensum i hver bok. Det er bare oppgitt bøker og ingen andre læremidler.

Vi kan ikke finne studieplanen på skolens nettsider. Tilbyder bør ha studieplanen lett tilgjengelig på nettsidene, slik at potensielle søkere og de som allerede er studenter lett kan finne den.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sørge for at studieplanen omfatter all den informasjonen studentene bør ha.

Tilbyder bør

- i studieplanen redegjøre bedre for oppbyggingen, progresjonen og sammenhengen i studiet
- tydeliggjøre formuleringen om sensors vurdering av «krav» under punktet *Vurdering i Modelisme II*
- ha studieplanen lett tilgjengelig på skolens nettsider

3.4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.4.1 Det pedagogiske opplegget

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

NOKUT krever at tilbyder må beskrive hvor store ressurser som er avsatt til veiledning og oppfølging, og hvordan kontakten mellom lærer og student foregår. Vi har ikke fått oppgitt hvor mye av lærerstyrt undervisning som er satt av til veiledning. Det fremgår ikke av egenrapporten eller studieplanen, og i samtale med ledelse og lærere ble det heller ikke angitt noe veiledende omfang for dette.

Faglig oppfølging og veiledning av studentene er dårlig beskrevet i studieplanen. Det er ikke beskrevet hvor mye ressurser som er satt av til de ulike undervisningsformer innenfor hvert enkelt emne i *motedesign og modelisme*, heller ikke i hvilke situasjoner de ulike undervisningsformene benyttes. Tilbyder må gjøre det tydelig i studieplanen hvor stor andel av undervisningen som utgjøres av veiledning og hvordan kontakten mellom student og lærer foregår, slik at studentene kan kontrollere at de får den faglige veiledningen og oppfølgingen de er lovet. På den måten kan studentene få oversikt over akkurat hvor mye veiledning de kan forvente, og i hvilken form veiledningen foregår.

Vi har fått motstridende informasjon om hvor mye og hva slags veiledning studentene i praksis får i undervisningen. På institusjonsbesøket sa lærerne at studentene daglig får mye veiledning, og at veiledningen hovedsakelig er individuell og foregår i klasserommet. Ifølge studentene, gir lærerne individuell veiledning i undervisningen, men studentene må ofte vente lenge for å få den veiledningen de har behov for. Komiteen har også fått innspill om at flere studenter oppfatter at de får mangelfull tilbakemelding på prosjekter og oppgaver.

Ved spørsmål om undervisningsopplegget på institusjonsbesøket, la ledelsen og lærerne først og fremst vekt på oppgaver. Det virket som at undervisningen i hovedsak går ut på at lærerne først presenterer oppgaven, som studentene deretter må løse ved selvstendig innsats uten et strukturert pedagogisk opplegg. Studentene kan på den måten bli flinke til å lage en kolleksjon, men det sikrer ikke at de får en helhetlig utdanning som gir dem den kompetansen man skal ha etter fullført fagskoleutdanning. Et slikt undervisningsopplegg med en betydelig grad av selvstudium, mangelfullt pedagogisk opplegg og varierende grad av veiledning, etterlater studentene i en læresituasjon der de må synke eller svømme.

Læringsplattform og digitale hjelpemidler

Når det kommer til bruk av digitale hjelpemidler for å kommunisere med studentene, fikk vi i samtalen med ledelsen på skolebesøket vite at skolen tidligere hadde hatt utfordringer med at viktige dokumenter bare ble sendt til studentene på e-post. Dette hadde ført til at beskjeder ikke ble fanget opp av studentene, og at studenter overså viktige oppgaver og frister. Ledelsen informerte om at de hadde gått over til å gi viktig informasjon gjennom en nettbasert læringsplattform for å bedre på dette. Lærerne sa på sin side at den direkte kontakten med studentene i hovedsak fortsatt går per e-post, og at lærerne selv fulgte studentene opp i etterkant av slike utsendelser.

I studieplanen blir læringsplattformen bare nevnt ett sted. Under kapittel 6. Internasjonalisering, står det at «Veiledning vil foregå via Internett og e-læringsverktøy, og knyttes til emnebeskrivelser for gjeldende semester». Studentene var usikre da vi spurte dem om læringsplattformen, så det er

fremdeles litt uklart for oss hvor mye den er i bruk. Tilbyder må beskrive i studieplanen hvordan studentene skal få viktig informasjon, og sørge for at de får slik informasjon på en forutsigbar og hensiktsmessig måte.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive i studieplanen det pedagogiske opplegget i utdanningen, og hvordan det sikrer god faglig veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ
- sikre at studentene får den nødvendige veiledning og faglige oppfølging som de har behov for i arbeidet med oppgaver/prosjekter
- beskrive i studieplanen hvordan studentene skal få viktig informasjon i løpet av utdanningen, og sørge for at studentene får slik informasjon på en forutsigbar måte

3.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Undervisningsformene og læringsaktivitetene som inngår i *motedesign og modelisme* er beskrevet som forelesninger, workshop der studentene skal samarbeide, prosjektarbeid som også er samarbeidsbasert, seminarer som skal fremme studentenes evne og til å redegjøre for eget arbeid, diskusjoner med medstudenter og lærer, simuleringer for å oppøve evner i å mestre fagets arbeidsverktøy, veiledning med lærer, og selvstudier. Hver undervisningsform blir kort beskrevet og begrunnet ut ifra hvilke emner og fagstoff undervisningsformen benyttes i. Noen undervisningsformer er mest brukt når studentene er samlet i grupper, mens andre, som selvstudium og veiledning, er rettet mot den individuelle studenten. Tilbyder har ikke lagt praksis inn som læringsform.

I egenrapporten slås det fast at styrte aktiviteter er 1400 timer og selvstudium er 400 timer. Styrte aktiviteter kan omfatte alle undervisningsformer en lærer er med på, også faglige diskusjoner og gruppearbeid som ofte tilrettelegges av en lærer. Det hadde vært lettere å gjøre en grundig vurdering av dette hvis vi hadde fått vite hvor stor del av hvert emne som er forelesninger, hvor stor del som er seminarer, veiledning og så videre. Tilbyder må beskrive opplegget i hvert emne mer konkret.

Det er lite informasjon om hvor stor andel av de ulike undervisningsformene som benyttes i hvert emne. Det skaper en lite forutsigbar situasjon for studentene; de kan ikke skaffe seg oversikt over hvor mye undervisning og hjelp de kan regne med å få. Dette gjør det videre vanskelig å vurdere om undervisnings- og læringsaktivitetene er tilpasset den best mulige innlæringen av stoffet og dermed er egnet for at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Tilbyder må angi hvor mye lærerressurser i hvilken arbeids- og undervisningsform som er satt av til hvert emne.

I samtaler med studenter under institusjonsbesøket, fikk vi vite at studentene det første året lærer grunnleggende teknikker og teori om konstruksjon, plagg, stoff og så videre, som de benytter i det andre studieåret og i diplomstudiet. Studentene oppgir at de arbeider mer selvstendig etter hvert i

studiet, og at utdanningen i stor grad er basert på ansvar for egen læring. Ifølge studentene, er utdanningen bygget opp slik at de først lærer arbeidsteknikker, før de får oppgaver hvor de skal bruke teknikkene de har lært. Undervisningsformene og læringsaktivitetene er varierte og virker tilpasset de ferdighetene studentene skal ha etter endt utdanning. Til sammen virker metodene fornuftige for å nå studiets læringsutbytte i kategorien *ferdigheter*. Det er imidlertid vanskelig å se hvordan undervisningsformene og læringsaktivitetene bidrar til at studentene kan oppnå læringsutbytte i kategoriene *kunnskap* og *generell kompetanse*, se vår vurdering av dette i kapitlene 4.2.1 *Læringsutbytte*, 4.3.2 *Utdanningens innhold og emner*, 4.6.1 *Eksamens- og vurderingsordningene*.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- i studieplanen gjøre rede for hvordan og hvor mye de ulike læringsformene benyttes i hvert enkelt emne
- sikre at de undervisningsformene og læringsaktivitetene som benyttes i utdanningen, bidrar til at studentene kan oppnå læringsutbytte i kategoriene *kunnskap* og *generell kompetanse*

3.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.5.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Kravspesifikasjon

Moteskolen har laget en slags kravspesifikasjon for lærerne der det listes opp hva de faktisk har av kompetanse innenfor de fire kvalifikasjonene som NOKUT krever, men de har ikke satt opp en slik liste for hva de krever eller mener er nødvendig for hver enkelt stilling. Moteskolen har derimot laget en stillingsinstruks for hver enkelt stilling, og disse er vedlagt søknaden. Denne er ganske konkret og lister opp oppgaver og ansvarsområder.

Fagskoler skal ha kravspesifikasjon for undervisningspersonale, og for faglig og pedagogisk ansvarlig, som er tydelig på hva slags kompetanse som trengs for de ulike stillingene. Dette slik at skolen har et system for å sikre at alle som underviser i utdanningen til enhver tid har den nødvendige kompetansen som kreves for at studentene skal kunne oppnå læringsutbytte for utdanningen. En opplisting av den kompetansen det allerede ansatte lærerkorpset faktisk har, vil ikke fylle samme funksjon. Tilbyder må utarbeide kravspesifikasjon for undervisningspersonalet, og for faglig og pedagogisk ansvarlig.

Undervisningspersonalets samlede kompetanse

Vedlegg nr. 1 i egenrapporteringen fra Moteskolen er en tabell over undervisningspersonalet, der hver enkelt ansattes utdanning og erfaring er ført opp. Tilbyder har også lagt ved CV-er for de ansatte.

Det omfatter fire lærere på til sammen 230 % undervisningsstilling. Alle har formell faglig kompetanse tilsvarende eller over det nivået de underviser på. Unntaket rektor, som ikke har formell motefaglig utdanning. Rektor er satt opp med 40 % undervisningsstilling og 10 % stilling som sensor. Han har ikke formell designutdanning, men en lederutdanning fra Forsvaret. Han har derimot lang yrkespraksis fra bransjen, og lang erfaring som leder og lærer ved Moteskolen.

Ingen i undervisningspersonalet har formell pedagogisk kompetanse. De fleste har imidlertid forholdsvis solid pedagogisk praksis, hovedsakelig fra arbeid som lærere ved Moteskolen. Én lærer har også pedagogisk lærerkurs fra ESMOD International. Det går ikke frem hvor lang varighet denne pedagogiske utdanningen har eller hvilke emner den dekker. Under institusjonsbesøket ble det klart at styret har bedt om tiltak for å tilføre pedagogisk formell kompetanse til skolen. Tilbyder må sikre at minst én person i undervisningspersonalet har nødvendig pedagogisk kompetanse.

Alle lærerne ser ut til å ha digital kompetanse på det nivået det er rimelig å ønske seg ut ifra hva de underviser i, og alle har oppdatert og relevant yrkeserfaring.

Pedagogisk ansvarlig

Ifølge NOKUTs krav, skal en person ha det formelle pedagogiske ansvaret for utdanningene, og her er krav om formell pedagogisk utdanning. I egenrapporten er rektor oppgitt som den pedagogisk ansvarlige for utdanningen, men han har ikke formell pedagogisk utdanning. Ved institusjonsbesøket fikk vi derimot vite at skolen ikke har noen fungerende pedagogisk eller faglig ansvarlig for utdanningene. Ifølge lærerne, deler lærerstaben på dette ansvaret, ved at lærerteamet og ledelsen drøfter både faglige og pedagogiske problemstillinger på ukentlige møter. Styret og ledelsen har bestemt at det skal oppnevnes en pedagogisk og faglig ansvarlig, som trolig vil bli en og samme person. Det er ikke besluttet hvem som skal ha denne rollen, men styret og ledelsen vurderer hvordan de skal oppfylle kravene. Det kan bli aktuelt med kompetansehevingstiltak, i og med at formell pedagogisk kompetanse er en mangel ved skolen.

Tilbyder må dokumentere at de har en pedagogisk ansvarlig som oppfyller kravene i fagskoletilsynsforskriften.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må gjennomføre tiltak for å tilføre undervisningspersonalet formell pedagogisk kompetanse.

3.5.2 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Tilbyder tar inn opptil 100 studenter, og har ansatt fire lærere på tilsammen 230 % stilling. I egenrapporten oppgir de ratioen til å være 1 lærer per 25 studenter. I samtalen ved institusjonsbesøket ble det nåværende forholdstallet oppgitt til å være 1.5 lærere per klasse på 30 studenter. I teorien er det en stor nok ressurs til å kunne gi studentene en stabil tilgang på lærerressurser som kan sørge for at de fastsatte aktivitetene blir gjennomført som planlagt.

Det fremkommer både i skriftlige studentevalueringer og i tilbakemeldinger fra studenter til komiteen, at det har vært gjentakende problemer med syke lærere som ikke har blitt erstattet med vikarer, noe som har gått på bekostning av studentenes undervisning. Tilbyder må sikre at de har stabil tilgang på vikarer, slik at undervisningen kan gjennomføres som planlagt uavhengig av sykdom eller andre uforutsette ting.

Ved institusjonsbesøket sa både ledelse, lærere og studenter at tilbyder hadde gjort endringer i løpet av det siste året, slik at det var flere lærere tilgjengelig i undervisningsperiodene enn tidligere. Som før nevnt, ønsker studentene større lærertetthet for å få rask veiledning i klasseromssituasjoner. Det er vanskelig å vite i hvilken grad dette skyldes at det ikke er satt av nok ressurser til veiledning i undervisningen, eller om det skyldes høye forventninger til veiledning blant studentene. Tilbyder bør vurdere om det er nødvendig å sette inn mer veiledningsressurser i klasseromsundervisningen.

Størrelsesbehovet for lærerkrefter henger ikke bare sammen med antall studenter i utdanningene, men er også avhengig av fordelingen av de ulike undervisningsformene og læringsaktivitetene som inngår i undervisningen. Som påpekt i kapittel 4.4.2 *Undervisningsformer og læringsaktiviteter*, er ikke denne fordelingen tydelig beskrevet i studieplanen. Siden vi ikke vet fordelingen mellom de ulike undervisningsformene, er det vanskelig å konkludere med om undervisningspersonalets størrelse er tilstrekkelig til å sikre at studentene kan oppnå læringsutbyttet for utdanningen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må sikre at de har stabil tilgang på vikarer, slik at undervisningen kan gjennomføres som planlagt uavhengig av sykdom eller andre uforutsette ting.

Tilbyder bør undersøke om det er nødvendig å sette inn mer veiledningsressurser.

3.5.3 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Når det gjelder funksjonen som faglig ansvarlig for utdanningene, gir tilbyder litt motstridende informasjon om hvordan de har løst dette ansvaret. Ved institusjonsbesøket sa både ledelsen, styret og lærerne at det ikke var noen som fungerte som faglig ansvarlig ved Moteskolen i dag, men at ledelsen og styret var i en prosess for å vurdere hvem som skulle få en slik rolle. I egenrapporten er imidlertid kreativ leder oppgitt som faglig ansvarlig for utdanningene. I stillingsinstruksen til kreativ leder står det ikke eksplisitt noe sted at stillingen fungerer som faglig ansvarlig, og det overordnede ansvaret som skal ligge til denne rollen, nemlig å sikre kontinuitet i utdanningen og at studentene kan oppnå læringsutbytte, er ikke nevnt eksplisitt i stillingsinstruksen.

Hovedoppgavene for den kreative lederen er ifølge stillingsinstruksen:

At klassens timeplan følges / oppfølges av faglærere, føre fravær, organisere klassens rutiner, være kontaktperson, holde personalsamtaler, føre karakterskjema, oppbevaring, kopiering og arkivering av elevarbeider for sin klasse for utstilling show, messer og internasjonale møter.

Bistå ved korreksjoner av elevarbeider når ønskelig fra ledelse.

Foreslå, å kontakte gjestelærere for sine klasser i samarbeide med rektor.

Sørge for konkurranser blir gjennomført og levert til deadline, i samarbeid med ansvarlig lærer for konkurranser.

Medansvarlig vedrørende andre aktiviteter som show, messer stands og års avslutning.

Organisere og gjennomføre skoleturer.

Planlegge og gjennomføre program sammen med kolleger.

Videre skal kreativ leder ha

det overordnede strategiske og koordinerende ansvaret for all utdanningsvirksomhet ved skolen, og for at skolen utvikles i tråd med strategier, mål og andre bestemmelser vedtatt av skolens styringsorganer eller av rektor. Kreativ leder har et særskilt ansvar for å være pådriver i utvikling og implementering av skolens strategi innenfor utdanningsområdet, bidra til at skolen når sine mål og påse at foreslåtte/vedtatte tiltak og planer i kvalitetssikringsarbeidet blir iverksatt.

Som det går frem av stillingsinstruksen, har faglig ansvarlig ved Moteskolen en stor og krevende jobb. Det store omfanget av arbeidsoppgaver kan i verste fall ta tid vekk fra det som er det viktigste for faglig ansvarlig: Å påse at studentene får den undervisningen som er beskrevet i studieplanen og kan oppnå fullt læringsutbytte.

Den faglige ansvarlige har en 50 % stilling i denne funksjonen. Stillingsinstruksen vektlegger ikke det overordnede ansvaret som skal ligge til denne rollen: Å sikre studentenes læring og måloppnåelse, Den nevner imidlertid oppgaver som «oppbevaring, kopiering og arkivering av elevarbeider» og å «organisere og gjennomføre skoleturer». Det er mulig å argumentere for at slike oppgaver også bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet. Tilbyder bør imidlertid vurdere å omformulere faglig ansvarlig sin stillingsinstruks slik at det kommer helt klart frem at den primære oppgaven som faglig ansvarlig er å hjelpe studentene til å oppnå høyest mulig grad av måloppnåelse.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må tydeliggjøre hvem som er faglig ansvarlig for utdanningen, og hvilke oppgaver og ansvar den faglig ansvarlige har.

3.6 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.6.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.
--

Vurdering

I studieplanen går det frem at det gjøres «én summativ vurdering avslutningsvis i hvert emne». Vurderingene presenteres i en tabell hvor det går frem hva slags vurderingsform som benyttes for hvert emne i utdanningen, samt hvilket vurderingsuttrykk som benyttes. Den samme informasjonen presenteres i hver av emneplanene, hvor det også sensorordningen som benyttes til vurderingen blir beskrevet. Begrepet «eksamen» er ikke eksplisitt brukt i beskrivelsen av vurderingsformene. Det samlede vurderingsgrunnlaget av et emne, som fører frem til en karakter, må imidlertid forstås som en eksamen. Vi anbefaler at begrepet «eksamen» benyttes eksplisitt i beskrivelsen av vurderingsordninger i studie- og emneplanen, slik at dette ikke kan misforstås.

I emnene Design I og Design II skal studentene levere åtte oppgaver som er listet opp som emnets arbeidskrav. Disse oppgavene inngår i en portfolio som blir vurdert samlet til en karakter av en sensor i en avsluttende vurdering. To av oppgavene er gruppeoppgaver, mens de øvrige oppgavene er individuelle oppgaver. Det er ikke beskrevet hvordan gruppeoppgavene vurderes, eller hvordan de ulike oppgavene vektet mot hverandre i vurderingen av portfolioen. Det vises til egne emneplaner for nærmere beskrivelse av de åtte oppgavene.

I emneplanen for Modelisme I er vurderingsformen beskrevet som «en individuell presentasjon av prosjektbeskrivelse og oppsydd kjole», og for Modelisme II «en individuell presentasjon av prosjektbeskrivelse og oppsydd drakt». Begge vurderingene gis bokstavkarakter i skalaen A-F. Hverken for vurderingsformen i Modelisme I eller Modelisme II er det beskrevet nærmere hvor lang tid studentene har på presentasjonen/oppgaven eller hvor mye og hva slags veiledning studentene gis i denne prosessen. Det er heller ikke beskrevet hvilke kriterier oppgavene vurderes etter, og hvordan prosjektbeskrivelsen og kjolen/drakten vektet i vurderingen. Det går heller ikke frem hvordan selve presentasjonen skal foregå. I oversikten over prosjekter under «innhold» i emneplanen – og i oversikten over arbeidskrav for hvert av emnene - inngår «kjolekonstruksjon/drapering» samt å

«drapere/konstruere en catwalkkjole» i Modelisme I, mens «eget design av drakt» er nevnt som prosjekt og arbeidskrav i Modelisme II. Det er ikke tydelig av emneplanen om disse prosjektene inngår som en del av vurderingsformen eller er selvstendige prosjekter.

I alle emnene benyttes begrepene «arbeidskrav», «oppgaver» og «prosjekt» om hverandre, mens begrepet «eksamen» ikke benyttes noe sted. Det gjør det vanskelig å få en helt tydelig forståelse av hva slags eksamensordning som faktisk benyttes. Uklarheten rundt eksamensordningene ble forsterket på institusjonsbesøket, der komiteen fikk inntrykk av at det ikke var helt felles forståelse mellom studentene, lærerne og ledelsen/styret om hva som faktisk var eksamensordningen. Dette forklarte styret med at det er nytt i ny studieplan at det er eksamen for hvert emne. Tilbyder må rydde opp i begrepsbruken i studie- og emneplanene og enda tydeligere beskrive eksamensordningen, slik at denne ikke kan misforstås. De må videre sikre at studenter, lærere og ledelsen ved skolen har felles forståelse av hva som er eksamensordningen.

I studieplanens beskrivelse av vurdering i studieplanen (kapittel 8), går det frem at vurderingene tar utgangspunkt i emnets læringsutbytte, og i hvilken grad studenten har oppnådd disse. Det gis karakterer fra A til F etter graden av måloppnåelse. Studentene sa ved institusjonsbesøket at de får informasjon om hva som er kravene til de ulike karakterene, og at de får gode begrunnelser for hva som er bra og hva som ikke bra ved oppgavene de leverer. Komiteen har imidlertid fått innspill fra studenter om at en del tilbakemeldinger og vurderinger kommer for sent til at studentene har anledning til å forbedre seg eller gjøre oppgaven på nytt.

I lys av læringsutbyttebeskrivelsens generelle og lite fagspesifikke form både på overordnet nivå og i hvert enkelt emne, er det vanskelig å forstå hva studentene faktisk måles på og hvordan tilbyder er i stand til å måle om studentene har nådd det aktuelle læringsutbyttet. Som vi tidligere har påpekt, er det dessuten lite i utdanningens innhold som bidrar til at studentene faktisk kan oppnå det læringsutbytte som er definert for utdanningen, som det i studieplanen sier at vurderingene skal ta utgangspunkt i.

For vurderingsformen i alle emnene, måles studentene så vidt vi kan se bare på læringsutbyttene for kategorien *ferdigheter*. På institusjonsbesøket oppga studentene i tråd med dette at de kun vurderes på produksjon av design og mote, og ikke på teori. Dette stadfester vårt inntrykk av at det læringsutbytte studentene blir vurdert på og prøvd i er *ferdigheter*, og ikke *kunnskaper* og *generell kompetanse*. Studentene blir testet på om kreasjonene de har laget er godt utført og holder håndverksmessig riktig nivå. Dette er viktige elementer i en mote- og designutdanning, men det er ikke tilstrekkelig læringsutbytte for en fagskoleutdanning på nivå 5.2 i NKR. Studentene blir ikke testet på sin generell kompetanse og sine kunnskaper, som samarbeid, etikk eller bransjekunnskap. Disse elementene er heller ikke tydelig integrert i det faglige innholdet i emnene, jamfør vår vurdering i kapittel 5.3.2 *Utdanningens innhold og emner*.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- rydde opp i begrepsbruken i studie- og emneplanene, og enda tydeligere beskrive eksamensordningen
- dokumentere at eksamens- og vurderingsformene er egnet til å vurdere studentenes oppnådde læringsutbytte i alle kategoriene i NKR

3.6.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Både for den ettårige og den toårige utdanningen beskriver Moteskolen i egenrapporten at de bruker både interne og eksterne sensorer, for å sikre en best mulig faglig vurdering av studentenes eksamensbesvarelser. Tilbyder oppgir også at sensorene tilfredsstillende NOKUTs krav til formell kompetanse og at de har relevant yrkeserfaring fra yrkesfeltet. Det er uklart hva tilbyder mener med at sensorene oppfyller NOKUTs krav til formell kompetanse, da dette er en sakkyndig vurdering.

I Design I og II vurderer to sensorer presentasjon av individuell portfolio. I Modelisme I og II vurderer to interne sensorer en individuell presentasjon av prosjektbeskrivelse, samt oppsydd kjole i Modelisme I og oppsydd drakt i Modelisme II. I Modelisme-ene blir «kravene til prosjektoppgavene» vurdert av ekstern sensor. Det er uklart hva dette betyr, og tilbyder må gjøre det tydeligere hva den eksterne sensoren vurderer i disse emnene.

Det eneste som finnes av kravspesifikasjon til sensorene i vedleggene til egenrapporten er:

Sensorene skal kunne gi sin vurdering av styrker og svakheter i utdanningen. Denne gruppen representerer eksterne fagmiljøer, og vil kunne gi innspill til den faglige utviklingen. Det er viktig og gi tilbakemeldinger på andre forhold enn selve eksamen og eksamensavviklingen. For sensorer er det skriftlige tilbakemeldinger tilknytning til sensorrapporten.

Krav til sensorer:

Minimum 1 årig fagskole i Moteledelse i Design og Modelisme med DIPLOM fra ESMOD International, eller tilsvarende.

Annen relevant erfaring er kunnskap i mote journalistikk eller 12 års erfaring i design avdeling. (sic)

I søknaden finnes det også en liste over sensorleder og sensorer for studieåret 2013-14. Inkludert sensorleder er det 10 sensorer, alle med 20 år eller mer i bransjeerfaring. 5 av dem er sjefsdesignere, 3 er designere, én er stylist og én er motejournalist. Det er altså erfarne og dyktige folk med lang erfaring i å vurdere mote. Antall sensorer gjør det troverdig at studentene er sikret en upartisk vurdering.

Ingen av sensorene ser ut til å ha pedagogisk utdanning. Det kan derfor være en utfordring for dem å sette seg inn i begreper som «læringsutbyttebeskrivelse», «arbeidskrav» og andre utdanningsrelaterte begreper. Tilbyder må dokumentere hvordan sensorene har kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Kravet til sensorene er først og fremst treårig utdanning innenfor fagområdene moteledelse, design og modelisme. Dersom vi ser bort fra at denne praksisen er i strid med fagskoleloven, er dette isolert sett tilfredsstillende. Det er likevel uklart hvordan «kunnskap i mote journalistikk (sic)» kan sies å tilsvare en treårig utdanning, og hvordan skolen skal vurdere hvem som har tilstrekkelige kunnskaper om motejournalistikk. Det virker også noe vilkårlig at «12 års erfaring i design avdeling (sic)» skal

tilsvare dette. Tilbyder må utforme en kravspesifikasjon som er tydelig på hva slags kompetanse som kreves. Vi mener at minst én av sensorene i en vurderingsrunde må ha formell pedagogisk kompetanse, for å sikre studentenes vilkår.

I egenrapportens punkt 3.6.1, blir det referert til at eksamens- og vurderingsordningene er utarbeidet av Esmod Internasjonal. Under punkt 4.6.2 om sensorenes kompetanse, står det at det er et krav at en ekstern sensor skal komme fra Esmod International. Siden utdanningen er bygd opp etter Esmod Internationals system, virker det fornuftig.

Det er bra at sensorene skal gi en skriftlig tilbakemelding i tillegg til den delen av sensorrapporten som går ut på å vurdere eksamenskandidaten. Det kan skolen benytte i sitt kvalitetssikringsarbeid.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- gjøre det tydeligere hva den eksterne sensoren vurderer i Modelisme I og II
- dokumentere hvordan sensorene har kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd
- utforme en kravspesifikasjon for sensorer som er tydelig på hva slags kompetanse som kreves
- stille krav om formell pedagogisk kompetanse blant sensorene

3.7 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

I vedleggene til egenrapporten finnes det godkjenning av bygget som brukes fra offentlige instanser og tegning over lokaler. I egenrapporten sies det at de har som mål å ta opp 100 studenter, men i vedleggene ser det ut som tallet på studenter har vært rundt 30. Tegningene som er vedlagt ser for trange ut til 100 studenter, slik undervisningen gjennomføres i dag.

Det går frem av egenrapporten at studenter og ansatte har tilgang til inter- og intranett, WGSN online trendbyrå og fagtidsskrifter. I skolens reglement (side 13, § 13) forutsettes det at studentene har tilgang på en privat symaskin utenfor skolen og at de har egen PC/laptop. Ved institusjonsbesøket ble vi vist lærerstabens kontor, som har tilstrekkelig antall PC-er og grei plass til kontorarbeid. Studentenes klasserom var utstyrt med gode arbeidsbord, og det fantes egne rom for symaskiner.

Skolen har ikke et eget bibliotek, men en samling fagtidsskrifter er tilgjengelig for studentene. I tillegg abonnerer skolen på nettbaserte fagtidsskrift som studentene har tilgang til. Det finnes også et imponerende digitalt kommunikasjonssystem som kan benyttes til å kommunisere med bransjen andre steder i verden, for eksempel for å kommunisere om et design og få det produsert i et annet land, men studentene sier at de sjelden bruker dette.

I det hele tatt er det svært magert med skriftlig informasjon om infrastruktur i egenrapporten. Det finnes ingen lister over verktøy, utstyr, bibliotekordning, hvilke IT-hjelp/brukerstøtte som er

tilgjengelig for studentene, eller andre ting som ville vært nyttig å få vite noe om. Det er heller ikke angitt om det er noen brukerstøtteressurs for IT-relaterte problemer for studentene, men på besøket fikk vi vite at en av lærerne fungerer som verksmester og reparerer maskiner og utstyr som går i stykker. Studentene mener at det ofte er maskiner som står uvirksomme fordi det tar for lang tid å få dem reparert.

Tilbyder er ansvarlig for at det fysiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. På besøket vårt la vi merke til at det ble brukt kjemikalier inne i ordinære undervisningsrom. Bruk av kjemikalier uten at det er tilrettelagt rutiner eller utstyr for slik bruk, kan være helsefarlig. Tilbyder må finne en ordning for bruk av kjemikalier i et eget rom med god ventilasjon som ligger avskjermet fra andre undervisningsrom, slik at de hindrer eller motvirke helseskader som kan oppstå ved bruk av kjemikalier.

I studieplanens innledning går det frem at tilbyder forutsetter at studentene kjøper en startpakke som inneholder linjaler, byste og lærebøker. Studentene får vite ved skolestart at de må kjøpe en startpakke med utstyr og bøker som beløper seg til ca. 10 000,-, i tillegg til skoleavgiften. Studentene oppga ved institusjonsbesøket at de er forberedt på disse utgiftene. Noen studenter ga imidlertid utrykk for at utdanningen blir dyrere enn de hadde regnet med fordi skolen ikke gir opplysning om løpende utgifter som stoff, papir, tegneutstyr og andre forbruksutgifter i studieløpet. Vi foreslår at skolen forsøker å kalkulere en omtrentlig kostnad på slike utgifter, som studentene får informasjon om når de søker studieplass.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- ha et system som sikrer at studentene til enhver tid har tilgang på den infrastrukturen som er nødvendig for å gjennomføre utdanningen, slik som fungerende symaskiner og verktøy
- sikre en ordning for bruk av kjemikalier i et eget rom med god ventilasjon
- informere søkere til utdanningen om løpende utgifter til materialer og utstyr som kommer i tillegg til startpakken og skoleavgiften

3.8 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen.

Tilbyder må

- utforme formelt opptakskrav og krav til realkompetanse i tråd med regelverket (§ 3-1)
- inkludere i reglementet under 2. *Målgruppe og opptakskrav* at svennebrevutdannelser kvalifiserer for opptak (§ 3-1)
- fjerne motivasjonsbrev fra opptakskravet (§ 3-1)
- gjøre det tydelig hvilke realkompetansekrav som gjelder for de ulike utdanningene (§ 3-1)
- sørge for at det ikke er motstridende informasjon om opptak i reglementet, og klargjøre om opptaket er rullerende eller ikke (§ 3-1)
- inngå formelle samarbeidsavtaler med de aktørene skolen samarbeider med, hvor det er tydelig hva som er målsettingen med prosjektet, hvilke(t) emne(r) det knyttes til og de læringsbytter som skal oppnås (§ 3-1)

- sikre at studentene får nødvendig faglig oppfølging og veiledning i de ulike samarbeidsprosjektene (§ 3-1)
- vise tydelig i studieplanen hvordan arbeidstimene er fordelt (§ 3-1)
- utforme deskriptorene konkret og fagspesifikt, i tråd med NKR og NOKUTs veiledninger (§ 3-2)
- dekke alle relevante deskriptorer, og eventuelt grunngi hvorfor deskriptorer er utelatt eller hentet fra andre nivå enn 5.2 (§ 3-2)
- utforme mer konkrete og fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå og sikre at disse er utformet i tråd med NKR (§ 3-3)
- tydeligere beskrive sammenhengen mellom læringsutbyttet for emnet og læringsaktivitetene/prosjektene som inngår i emnet (§ 3-3)
- sørge for at læringsutbyttet på emnenivå bidrar til at studentene kan oppnå det overordnede læringsutbyttet for utdanningen (§ 3-3)
- sørge for at utdanningens faglige innhold faktisk dekker det som står i læringsutbyttebeskrivelsene på overordnet nivå og for hvert emne (§ 3-3)
- sørge for at studieplanen omfatter all den informasjonen studentene bør ha (§ 3-3)
- beskrive i studieplanen det pedagogiske opplegget i utdanningen, og hvordan det sikrer god faglig veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ (§ 3-4)
- sikre at studentene får den nødvendige veiledning og faglige oppfølging som de har behov for i arbeidet med oppgaver/prosjekter (§ 3-4)
- beskrive i studieplanen hvordan studentene skal få viktig informasjon i løpet av utdanningen, og sørge for at studentene får slik informasjon på en forutsigbar måte (§ 3-4)
- i studieplanen gjøre rede for hvordan og hvor mye de ulike læringsformene benyttes i hvert enkelt emne (§ 3-4)
- sikre at de undervisningsformene og læringsaktivitetene som benyttes i utdanningen, bidrar til at studentene kan oppnå læringsutbytte i kategoriene *kunnskap* og *generell kompetanse* (§ 3-4)
- gjennomføre tiltak for å tilføre undervisningspersonalet formell pedagogisk kompetanse (§ 3-5)
- sikre at de har stabil tilgang på vikarer, slik at undervisningen kan gjennomføres som planlagt uavhengig av sykdom eller andre uforutsette ting (§ 3-5)
- tydeliggjøre hvem som er faglig ansvarlig for utdanningen, og hvilke oppgaver og ansvar den faglig ansvarlige har (§ 3-5)
- rydde opp i begrepsbruken i studie- og emneplanene, og enda tydeligere beskrive eksamensordningen (§ 3-6)
- dokumentere at eksamens- og vurderingsformene er egnet til å vurdere studentenes oppnådde læringsutbytte i alle kategoriene i NKR (§ 3-6)
- gjøre det tydeligere hva den eksterne sensoren vurderer i Modelisme I og II (§ 3-6)
- dokumentere hvordan sensorene har kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd (§ 3-6)
- utforme en kravspesifikasjon for sensorer som er tydelig på hva slags kompetanse som kreves (§ 3-6)
- stille krav om formell pedagogisk kompetanse blant sensorene (§ 3-6)
- ha et system som sikrer at studentene til enhver tid har tilgang på den infrastrukturen som er nødvendig for å gjennomføre utdanningen, slik som fungerende symaskiner og verktøy (§ 3-7)
- sikre en ordening for bruk av kjemikalier i et eget rom med god ventilasjon (§ 3-7)

- informere søkere til utdanningen om løpende utgifter til materialer og utstyr som kommer i tillegg til startpakken og skoleavgiften (§ 3-7)

Tilbyder bør

- vurdere om relevante fag- og svennebrevutdanninger, som nevnt ovenfor, også bør kvalifisere for opptak til utdanningen (§ 3-1)
- vurdere om begrepet «modelisme» i utdanningens navn bør byttes ut med et mer norskklingende uttrykk (§ 3-3)
- legge til litteratur som kan gi en annen innfallsvinkel på noen av fagområdene, spesielt når det kommer til refleksjoner om bransjens ansvar i etikk og miljøspørsmål (§ 3-3)
- tydeligere beskrive progresjonen i utdanningen (§ 3-3)
- i studieplanen redegjøre bedre for oppbyggingen, progresjonen og sammenhengen i studiet (§ 3-3)
- tydeliggjøre formuleringen om sensors vurdering av «krav» under punktet *Vurdering i Modelisme II* (§ 3-3)
- ha studieplanen lett tilgjengelig på skolens nettsider (§ 3-3)
- undersøke om det er nødvendig å sette inn mer veiledningsressurser (§ 3-5)

4 Tilsvar og tilleggsvurdering

Moteskolen har fått tilsendt utkast til rapport og har hatt mulighet til å komme med kommentarer til rapporten og til å dokumentere eventuelle endringer som er utført samt kommentere feil, mangler eller misforståelser i vurderingen. En foreløpig rapport ble sendt til Moteskolen 18. mai 2015. Tilbyder fikk frist frem til 29. juni 2015 for å rette opp påpekte feil og mangler. NOKUT mottok ikke noe tilsvar på tilsynsrapporten fra Moteskolen innen 29. juni. NOKUT mottok imidlertid en forespørsel fra Moteskolen 29. juni om å få utsatt tilsvarsfrist frem til 29. august 2015. NOKUT ga avslag på henvendelsen, og gjorde tilbyder oppmerksom på at siden vi ikke har mottatt tilsvar på tilsynsrapportene om revidering av *motedesign og modelisme* ved Moteskolen AS, vil NOKUTs styre fatte vedtak på bakgrunn av den informasjonen som foreligger i tilsynsrapporten.

5 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- Egenrapport fra Moteskolen datert til NOKUT 8. september 2014, NOKUTs saksnummer 14/241-6
- Institusjonsbesøk avlagt torsdag 27. november 2014
- Etterspurt tilleggsdokumentasjon, franchiseavtale med Esmo International, sendt 6. mai 2015, NOKUTs saksnummer 14/300-7

6 Vedtak

NOKUTs styre fattet følgende vedtak 24. september 2015:

1. Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanninger ved Moteskolen AS er ikke oppfylt jf. fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1.
2. Utdanningene *motedesign og modelisme* og *moteutviklingsledelse* oppfyller ikke de faglige kravene, jf. fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 til 3-7.
3. NOKUTs styre trekker tilbake godkjenningen av fagskoleutdanningene *motedesign og modelisme* og *moteutviklingsledelse* ved Moteskolen AS, jf. fagskoletilsynsforskriften § 6-1
4. Moteskolen AS skal umiddelbart trekke tilbake utdanningstilbudene, jf. forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-4 (6)

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

Vedlegg 1

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søker oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Professor og fagansvarlig Kirsti Bræin, Kunsthøgskolen i Oslo**

Bræin har sin forskerutdanning fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, og diplom i klesdesign fra Statens håndverks- og kunstindustriskole. Hun har mye erfaring med vurdering av fagmiljøer og utdanninger: vurdering av fagstab ved Norges Kreative Fagskole, Westerdals School of Communication og som sakkyndig ved vurdering av to professorat ved Göteborgs Universitet (klesdesign og tekstil). Bræin har hatt flere verv innen mote i Norge og Sverige og har vært i juryer for prisutdelinger. Hun har lang og variert erfaring som klesdesigner og illustratør, med oppdrag fra både norsk klesindustri og The Metropolitan Operas kostymeavdeling.

- **Førstelektor Gerd Kristin Hansen, Høgskolen i Oslo og Akershus**

Førstelektor Gerd Kristin Hansen er utdannet faglærer i forming fra Statens Lærerhøgskole i Oslo, har hovedfag i formgivning fra Høgskolen i Oslo og har fått godkjent førstelektorkompetanse på grunnlag av sitt kunstneriske virke og publisering av fagartikler. Hun er ansatt ved HiOA og har for tiden koordinatoransvaret for første året på Utdanningen *Kunst og Design, mote og produksjon*. Fagkretsen hun dekker der er design, diverse tekstile teknikker, stofftrykk og fagdidaktikk. Hansen har hatt flere separatutstillinger og deltatt på en rekke gruppeutstillinger som har resultert i offentlige innkjøp (av Bergen Kommune, Hå Kommune og Porsgrunn Kommune). Hansen har ved flere anledninger vært sakkyndig for NOKUT.

- **Studentrepresentant Olav Skrudland**

Skrudland avsluttet fagskoleutdanningen *Motekonsulent* ved SoFI (School of Fashion Industry) våren 2013. I Utdanningeniden ble han assistent for Christina Ledang. Her jobbet han hovedsakelig med assistering av stylingjobber for magasin, reklamer og visninger. Skrudland jobbet også med Trinny og Susannah samme våren som han avsluttet sin skolegang ved SoFI. Etter endt skolegang har han fortsatt assistert på stylingjobber, samtidig som han har jobbet selvstendig. Skrudland har også jobbet med Oslo Fashion Week, Moods of Norway, UP design og D2.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.